

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THỊ LIÊN

**GIÁO DỤC TRUYỀN THỐNG LỊCH SỬ ĐỊA PHƯƠNG
CHO HỌC SINH CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN YÊN PHONG - TỈNH BẮC NINH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Thái Nguyên, năm 2017

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THỊ LIÊN

**GIÁO DỤC TRUYỀN THÔNG LỊCH SỬ ĐỊA PHƯƠNG
CHO HỌC SINH CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN YÊN PHONG - TỈNH BẮC NINH**

Chuyên ngành: GIÁO DỤC HỌC
Mã số: 60.14.01.01

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. LÊ THUYỀN LINH

Thái Nguyên, năm 2017

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn “*Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh*” là công trình nghiên cứu của riêng tôi, những số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là hoàn toàn trung thực, chưa hề được sử dụng và công bố ở bất kỳ một công trình nghiên cứu nào khác.

Thái Nguyên, tháng 11 năm 2017

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Liên

LỜI CẢM ƠN

Với tình cảm chân thành và lòng kính trọng, em xin gửi đến lãnh đạo trường Đại học sư phạm Thái Nguyên, các thầy giáo, cô giáo Phòng Đào tạo, Khoa Tâm lý - Giáo dục, các nhà khoa học, các thầy giáo, cô giáo trong và ngoài Trường Đại học sư phạm Thái Nguyên đã giảng dạy và hướng dẫn em trong suốt quá trình học tập.

Đặc biệt, em xin trân trọng cảm ơn TS. Lê Thùy Linh, người đã trực tiếp, tận tình hướng dẫn khoa học, giúp đỡ em hoàn thành luận văn này.

Xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ, tạo điều kiện của Phòng Giáo dục và Đào tạo huyện Yên Phong, các trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, cảm ơn các thầy cô giáo, cán bộ quản lý các nhà trường Trung học cơ sở đã tận tình giúp đỡ và cung cấp số liệu, đóng góp ý kiến để việc điều tra nghiên cứu và hoàn thành luận văn được thuận lợi.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng, nhưng luận văn không tránh khỏi những hạn chế, thiếu sót. Tác giả xin trân trọng tiếp thu những ý kiến chỉ bảo, góp ý xây dựng của các nhà khoa học, các thầy giáo, cô giáo và đồng chí, đồng nghiệp để tiếp tục hoàn thiện luận văn.

Thái Nguyên, tháng 11 năm 2017

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Liên

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
MỞ ĐẦU.....	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	3
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu.....	3
4. Giới hạn và phạm vi nghiên cứu.....	3
5. Giả thuyết khoa học	4
6. Nhiệm vụ nghiên cứu	4
7. Phương pháp nghiên cứu	4
8. Cấu trúc luận văn.....	5
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ GIÁO DỤC TRUYỀN THỐNG LỊCH	
SỬ ĐỊA PHƯƠNG CHO HỌC SINH Ở TRƯỜNG THCS.....	7
1.1. Vài nét về lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	7
1.1.1. Nghiên cứu giáo dục truyền thống lịch sử địa phương trên thế giới.....	7
1.1.2. Nghiên cứu giáo dục truyền thống lịch sử địa phương ở trong nước.....	9
1.2. Một số khái niệm cơ bản của đề tài	12
1.2.1. Giáo dục.....	12
1.2.2. Truyền thống lịch sử.....	13
1.2.3. Truyền thống lịch sử địa phương.....	15
1.2.4. Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương	15
1.3. Một số vấn đề lý luận về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở trường trung học cơ sở	16

1.3.1. Mục tiêu của chương trình giáo dục THCS và đặc điểm phát triển nhân cách của học sinh THCS.....	16
1.3.2. Ý nghĩa của việc giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh trung học cơ sở.....	20
1.3.3. Mục tiêu giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh trung học cơ sở.....	20
1.3.4. Nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương ở trường THCS.....	21
1.3.5. Các con đường giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở trường trung học cơ sở.....	23
1.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến giáo dục truyền thống lịch sử địa phương ở trường Trung học cơ sở	25
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	29
Chương 2: THỰC TRẠNG GIÁO DỤC TRUYỀN THỐNG LỊCH SỬ ĐỊA PHƯƠNG CHO HỌC SINH CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN YÊN PHONG, TỈNH BẮC NINH.....	30
2.1. Đặc điểm kinh tế - xã hội và giáo dục THCS của huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh	30
2.1.1. Đặc điểm địa lý, lịch sử, kinh tế, dân số.....	30
2.1.2. Đặc điểm trường THCS ở huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh	31
2.1.3. Đặc điểm giáo viên huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.....	32
2.1.4. Đặc điểm học sinh THCS huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.....	32
2.2. Khái quát về khảo sát thực trạng giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh	33
2.2.1. Mục đích khảo sát.....	33
2.2.2. Nội dung khảo sát	33
2.2.3. Đối tượng khảo sát.....	34
2.2.4. Phương pháp khảo sát và xử lý kết quả khảo sát.....	34

2.3. Kết quả khảo sát thực trạng giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho HS các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.....	35
2.3.1. Thực trạng nhận thức của cán bộ, giáo viên, học sinh về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương	35
2.3.2. Thực trạng hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh...	40
2.3.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến việc giáo dục TTLSĐP cho HS các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.....	51
2.4. Đánh giá chung về thực trạng giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh	53
2.4.1. Đánh giá về nhận thức	53
2.4.2. Đánh giá về việc thực hiện mục tiêu, nội dung, con đường, phương pháp tổ chức giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS...	54
2.4.3. Nguyên nhân thực trạng	54
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2	56
Chương 3: BIỆN PHÁP GIÁO DỤC TRUYỀN THỐNG LỊCH SỬ ĐỊA PHƯƠNG CHO HỌC SINH CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN YÊN PHONG - TỈNH BẮC NINH.....	57
3.1. Nguyên tắc đề xuất biện pháp	57
3.1.1. Đảm bảo tính thực tiễn	57
3.1.2. Đảm bảo tính hệ thống.....	57
3.1.3.Đảm bảo tính khả thi	58
3.1.4. Đảm bảo tính đồng bộ	58
3.2. Đề xuất các biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.....	58
3.2.1. Nâng cao nhận thức về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho giáo viên, học sinh ở các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh	58

3.2.2. Tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương vào dạy học các môn học có ưu thế ở trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.....	61
3.2.3. Tổ chức các hoạt động trải nghiệm để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.....	66
3.2.4. Tổ chức cho học sinh nghiên cứu khoa học với đề tài về lịch sử địa phương, truyền thống lịch sử địa phương và giáo dục truyền thống lịch sử địa phương	70
3.2.5. Tăng cường huy động các nguồn lực để tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS	74
3.2.6. Mối quan hệ giữa các biện pháp.....	76
3.3. Khảo nghiệm mức độ cần thiết và khả thi quả của các biện pháp đề xuất...77	
3.3.1. Mục đích khảo nghiệm	77
3.3.2. Nội dung khảo nghiệm	77
3.3.3. Các bước tiến hành khảo nghiệm	78
3.3.4. Kết quả khảo nghiệm.....	79
KẾT LUẬN CHƯƠNG 3	84
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	85
1. Kết luận.....	85
2. Khuyến nghị.....	86
2.1. Đối với Phòng Giáo dục và Đào tạo huyện Yên Phong	86
2.2. Đối với Hiệu Trưởng các trường THCS.....	87
2.3. Đối với GV các trường THCS.....	87
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	89
PHẦN PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

CBQL	:	Cán bộ quản lý
GD	:	Giáo dục
GD&ĐT	:	Giáo dục và Đào tạo
GDTTLSĐP	:	Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương
GV	:	Giáo viên
HS	:	Học sinh
LSĐP	:	Lịch sử địa phương
TB	:	Trung bình
THCS	:	Trung học cơ sở
THPT	:	Trung học phổ thông

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Nhận thức của CBQL, GV về khái niệm giáo dục truyền thống lịch sử địa phương	36
Bảng 2.2: Thực trạng mức độ nhận thức của CBQL, giáo viên về ý nghĩa của giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho HS THCS	38
Bảng 2.3: Thực trạng thực hiện mục tiêu của giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.....	40
Bảng 2.4: Đánh giá của CBQL, GV về thực trạng thực hiện nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.....	42
Bảng 2.5. Đánh giá của GV về thực trạng đảm bảo các yêu cầu khi xây dựng nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.....	44
Bảng 2.6: Thực trạng mức độ thực hiện con đường giáo dục TTLS địa phương cho học sinh THCS huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.....	45
Bảng 2.7: Thực trạng mức độ sử dụng phương pháp trong giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.....	47
Bảng 2.8: Đánh giá của CBQL, GV về kết quả thực hiện con đường giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.....	48
Bảng 2.9: Đánh giá của CBQL, GV về kết quả giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở các trường THCS huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh	49
Bảng 2.10: Đánh giá của cán bộ, giáo viên về các yếu tố ảnh hưởng đến việc giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.....	52

Bảng 3.1: Đánh giá về mức độ cần thiết của các biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong.....	80
Bảng 3.2: Đánh giá về mức độ khả thi của các biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong.....	82

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Từ khi con người sinh ra đã có ý thức về nguồn cội, tổ tiên của mình. Điều đó thể hiện sự tôn kính, biết ơn, tự hào những thế hệ đi trước và có trách nhiệm đối với dân tộc, tổ tiên của mình. Trong thực tiễn cuộc sống, con người đã biết nhìn nhận và rút ra từ quá khứ những bài học để bổ trợ cho hiện tại, nếu không có sự kế thừa, kết nối đó thì xã hội sẽ không phát triển.

Sinh thời Bác Hồ đã từng dạy: “Dân ta phải biết sử ta. Cho tường gốc tích nước nhà Việt Nam”. Biết sử ta không phải chỉ đơn thuần là ghi nhớ một số sự kiện, một vài chiến công nói lên tiến trình đi lên của dân tộc hay ghi nhớ công lao của một số người làm nên sự nghiệp to lớn đó, mà còn phải biết tìm hiểu “cho tường gốc tích nước nhà Việt Nam”, tiếp nhận những nét đẹp của đạo đức, của đạo lý làm người Việt Nam. Vì chính đó là gốc của mọi sự nghiệp lớn hay nhỏ của dân tộc, không phải chỉ ở thời xưa mà ở cả ngày nay và mai sau.

Nắm vững lịch sử dân tộc ta không chỉ có được những hiểu biết về tổ tiên, đất nước, dân tộc mình trong việc xây dựng “non sông gấm vóc như ngày nay” mà còn góp phần bồi dưỡng tình yêu ông bà, cha mẹ, yêu quê hương đất nước và lòng tự hào dân tộc. Có biết được quá trình đấu tranh dựng và giữ nước đầy máu và nước mắt của ông cha mới biết ơn, kính trọng những thế hệ đi trước và nhận thức được trách nhiệm của mình trong việc giữ gìn và phát huy truyền thống dân tộc. Có hiểu được tường tận lịch sử dân tộc mới hiểu được giá trị của cuộc sống và mới có cái nhìn đúng đắn về cuộc sống hiện tại, đặt cơ sở cho sự phát triển tương lai.

Trong quá trình xây dựng nền văn hoá mới, vấn đề hình thành hệ giá trị và chuẩn mực xã hội mới phù hợp với truyền thống, bản sắc dân tộc và yêu cầu của thời đại là một trong những vấn đề có ý nghĩa quyết định. Chính vì vậy, giáo dục truyền thống lịch sử dân tộc nói chung và truyền thống lịch sử địa phương nói riêng cho thế hệ trẻ luôn có ý nghĩa hết sức quan trọng vì đây là lực lượng trẻ, khỏe, trí tuệ, năng động, sáng tạo, là tương lai, là mùa xuân của đất nước.

Sinh ra và lớn lên tại vùng quê Bắc Ninh là một trong những cái nôi của dân tộc Việt Nam: là tỉnh có truyền thống văn hiến và cách mạng, vùng đất “địa linh nhân kiệt”, nơi phát tích vương triều Lý- đã tạo dựng nên nền văn minh Đại Việt. Trải qua hàng nghìn năm đấu tranh dựng nước và giữ nước, Bắc Ninh đã sản sinh nhiều danh nhân, thi sĩ nổi tiếng tiêu biểu như: Lê Văn Thịnh, Hàn Thuyên, Hoàng Sỹ Khải, Nguyễn Đăng Đạo, Nguyễn Gia Thiều, Đoàn Thị Điểm, Ngô Tất Tố, Nguyễn Huy Tưởng... làm rạng rỡ non sông đất nước ta. Bắc Ninh là một tỉnh có phong trào cách mạng sớm: ngay từ những năm 20 của thế kỷ XX, nhiều thanh niên, học sinh yêu nước đã tiếp thu chủ nghĩa Mác- Lênin, giác ngộ cách mạng, trở thành những lãnh tụ xuất sắc của Đảng và cách mạng Việt Nam, như Ngô Gia Tự, Nguyễn Văn Cừ, Hoàng Quốc Việt Ngoài ra, Bắc Ninh còn chứa đựng các giá trị văn hóa mang đậm bản sắc của vùng quê Kinh Bắc: là một trong những vùng văn hóa lâu đời và phát triển nhất của người Việt ở vùng đất phía Bắc Thăng Long, sông Hồng (một trong những trung tâm của nền văn minh Việt cổ); là nơi giao lưu của các luồng văn hóa lớn được du nhập từ Trung Hoa, Ấn Độ...; là đất hoàng tộc phát tích của nhà Lý với tám đời vua, trong đó có vị vua kiệt xuất Lý Thái Tổ với công lao khai sinh ra Quốc hiệu Đại Việt và Thủ đô Thăng Long; là quê hương của vị Trạng nguyên đầu tiên Lê Văn Thịnh khai khoa đời Lý - người trí thức mở đường khoa cử, là nơi khơi nguồn văn hóa Quan họ...

Trong suốt quá trình xây dựng và phát triển quê hương, Nhân dân Bắc Ninh nói chung, huyện Yên Phong nói riêng cần cù, sáng tạo trong lao động sản xuất, kiên cường, anh dũng trong đấu tranh, luôn tự lực, tự cường, đoàn kết, khắc phục khó khăn, vượt qua thử thách, phấn đấu hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ trong đấu tranh giải phóng dân tộc và công cuộc đổi mới đất nước, xây dựng quê hương, đất nước phồn vinh.

Để phát huy những truyền thống tốt đẹp của quê hương, đất nước đòi hỏi mỗi chúng ta, nhất là những người làm công tác giáo dục phải đặc biệt quan tâm

đền công tác giáo dục lịch sử dân tộc nói chung và truyền thống lịch sử địa phương nói riêng, trên cơ sở đó giúp các em có cách nhìn đúng đắn về truyền thống lịch sử của quê hương, đất nước. Từ đó khơi dậy cho các em tình yêu quê hương, đất nước, niềm tự hào dân tộc và có ý thức vươn lên trong cuộc sống, xây dựng quê hương, đất nước ngày một phát triển.

Trên thực tế, hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh đã được xây dựng thành nội dung chương trình và tổ chức giáo dục trong nhà trường nhưng chưa đem lại kết quả như mong muốn bởi nhiều nguyên nhân khách quan và chủ quan, một trong những nguyên nhân quan trọng là hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương chưa có một hệ thống các biện pháp giáo dục tổng thể và đồng bộ để định hướng cho giáo viên thực hiện.

Xuất phát từ cơ sở lý luận và thực tiễn nêu trên, chúng tôi chọn đề tài nghiên cứu: *“Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh”* làm đề tài nghiên cứu luận văn thạc sỹ.

2. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và thực tiễn của vấn đề giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh, đề xuất các biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh nhằm thực hiện mục tiêu giáo dục toàn diện của nhà trường, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục.

3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu

3.1. Khách thể nghiên cứu

Quá trình giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở trường trung học cơ sở.

3.2. Đối tượng nghiên cứu

Biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

4. Giới hạn và phạm vi nghiên cứu

- Giới hạn nội dung nghiên cứu

Nghiên cứu việc giáo dục truyền thống dựng nước và giữ nước, truyền thống văn hóa, truyền thống hiếu học gắn với lịch sử hình thành và phát triển của vùng kinh bắc.

- Giới hạn phạm vi nghiên cứu

Đề tài được triển khai, nghiên cứu cho cán bộ quản lý, giáo viên các trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

- Giới hạn khách thể điều tra:

Đề tài tiến hành khảo sát tại 10 trường Trung học cơ sở bao gồm: 20 cán bộ quản lý (Hiệu trưởng, Phó Hiệu trưởng), 45 giáo viên, 200 học sinh.

5. Giả thuyết khoa học

Giáo dục truyền thống lịch sử là một trong những nội dung giáo dục quan trọng và cần thiết ở trường trung học cơ sở hiện nay; nhưng trên thực tế, giáo dục truyền thống lịch sử cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh còn nhiều hạn chế, chưa có những biện pháp đồng bộ cho giáo viên thực hiện. Nếu đánh giá được mức độ, xác định được hình thức, phương pháp giáo dục và đề xuất được các biện pháp giáo dục phù hợp với đặc điểm học sinh và điều kiện hiện có của huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh, thì sẽ góp phần nâng cao chất lượng giáo dục truyền thống lịch sử cho học sinh các trường THCS, đáp ứng được yêu cầu của đổi mới giáo dục và thực tiễn cuộc sống hiện nay.

6. Nhiệm vụ nghiên cứu

6.1. Xây dựng cơ sở lý luận về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở trường THCS.

6.2. Khảo sát thực trạng giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

6.3. Đề xuất một số biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh và khảo nghiệm tính cấp thiết, tính khả thi của các biện pháp đề xuất.

7. Phương pháp nghiên cứu

7.1. Phương pháp nghiên cứu lý luận

Đề tài nghiên cứu sử dụng phối hợp các phương pháp nghiên cứu lý luận gồm phân tích, khái quát, hệ thống hóa các tài liệu lý luận liên quan đến vấn đề nghiên cứu, làm cơ sở lý luận cho khảo sát thực trạng và đề xuất những biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

7.2. Các phương pháp nghiên cứu thực tiễn

7.2.1. Phương pháp điều tra bằng bảng hỏi

Chúng tôi xây dựng phiếu hỏi cán bộ quản lý, giáo viên dạy lịch sử địa phương, giáo viên chủ nhiệm lớp và học sinh THCS để thu thập thông tin về thực trạng truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

7.2.2. Phương pháp quan sát

Chúng tôi quan sát giáo viên trong giờ dạy học, các hoạt động ngoại khóa, sinh hoạt đầu tuần, cuối tuần,... để đánh giá việc giảng dạy, tổ chức hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương của giáo viên.

7.2.3. Phương pháp nghiên cứu sản phẩm hoạt động

Chúng tôi nghiên cứu giáo án dạy học, các bản kế hoạch thiết kế nội dung, chương trình của giáo viên để đánh giá hoạt động giáo dục của giáo viên.

7.2.4. Phương pháp phỏng vấn

Chúng tôi trò chuyện với một số giáo viên (giáo viên dạy lịch sử địa phương và giáo viên chủ nhiệm lớp) và cán bộ quản lý trường THCS để tìm hiểu nhận thức của giáo viên và cán bộ quản lý về việc giáo dục truyền thống lịch sử địa phương và thực trạng của công tác giảng dạy, tổ chức hoạt động giáo dục trong nhà trường.

7.3. Phương pháp xử lý thông tin

Sử dụng phương pháp thống kê trong toán học để xử lý và phân tích các số liệu từ các bảng hỏi thu thập được.

8. Cấu trúc luận văn

Ngoài phần mở đầu, kết luận, khuyến nghị, tài liệu tham khảo và phụ lục;

nội dung chính của luận văn được cấu trúc thành ba chương như sau:

Chương 1: Cơ sở lý luận về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở trường Trung học cơ sở.

Chương 2: Thực trạng giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

Chương 3: Biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử cho học sinh các trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ GIÁO DỤC TRUYỀN THÔNG LỊCH SỬ ĐỊA PHƯƠNG CHO HỌC SINH Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ

1.1. Vài nét về lịch sử nghiên cứu vấn đề

1.1.1. Nghiên cứu giáo dục truyền thống lịch sử địa phương trên thế giới

Ở các nước phát triển, công tác nghiên cứu lịch sử địa phương rất được chú trọng và là cơ sở đáng tin cậy để hoạch định những chính sách phát triển kinh tế - xã hội của từng địa phương trong chiến lược tổng thể của quốc gia. Ở nhiều nước, đặc biệt các nước Đông Nam Á, việc nghiên cứu lịch sử địa phương gắn chặt với sự phát triển của ngành du lịch. Sau đó, nhiều tổ chức, cơ quan quản lí, nghiên cứu, phổ biến LSDP lần lượt ra đời, như “Hội bảo tàng địa phương”, “Hội bảo vệ các di tích lịch sử và văn hóa”. Vào những năm 80 của thế kỷ XX, có các công trình: “Lịch sử địa phương” do G.N Matixin chủ biên (1980), “Phương pháp công tác lịch sử địa phương” do N.X. Bôrixôp chủ biên (1982)... Trong các công trình nghiên cứu này, các tác giả đã chỉ rõ tầm quan trọng của việc nghiên cứu, biên soạn và dạy học lịch sử địa phương, trong đó đặc biệt nhấn mạnh “phải làm cho học sinh hứng thú trong quá trình nhận thức lịch sử địa phương mình”.

Ở một số nước thuộc Đông Âu trước đây, công tác nghiên cứu và giảng dạy địa phương cũng được chú trọng. Tại Hungary, nhà trường kết hợp với các cơ quan chuyên môn tổ chức cho học sinh sưu tầm tài liệu, hiện vật, thành lập “làng bảo tàng”. Năm 1996, nghị viện Châu Âu thông qua bản “*Khuyến nghị số 1283, liên quan đến lịch sử và việc học tập lịch sử ở Châu Âu*” trong đó có nêu: *Lịch sử địa phương cũng như lịch sử dân tộc (nhưng không phải là lịch sử theo quan điểm dân tộc chủ nghĩa) phải được giảng dạy, cũng như lịch sử các tộc người thiểu số.*

Năm 2009, dự án: “Kết nối trung tâm châu Âu thông qua dạy học lịch sử địa phương” - một cách tiếp cận mới trong giáo dục lịch sử, đã được thực hiện

bởi các nhà giáo dục, các nhà khoa học tới từ Ba Lan, Đức, Cộng hòa Séc - Slovakia, Hungary và Ucraina. Dự án thực hiện trong thời gian từ tháng 9/2009 đến tháng 8 năm 2010. Mục tiêu của dự án nhằm phát triển các tài liệu giáo dục lịch sử về những chủ đề phổ biến trong lịch sử Trung Âu thông qua cách tiếp cận từ những tư liệu lịch sử địa phương như: lịch sử cuộc sống hàng ngày của người dân, lễ kỉ niệm, không gian công cộng và di tích... từ đó các nhà giáo dục chia sẻ kinh nghiệm và tìm tiếng nói chung trong việc lựa chọn tư liệu giảng dạy LSDP trong nhà trường phổ thông [34].

Ở nước Anh, công tác nghiên cứu và giảng dạy LSDP được quan tâm, phát triển. Năm 1908, Hội đồng giáo dục Anh đã kêu gọi các trường học nên chú ý tới “lịch sử của thị trấn và huyện trên địa bàn của trường học”. Năm 1952, Bộ Giáo dục Anh đề nghị các trường học nên sử dụng những tư liệu địa phương để minh họa cho các chủ đề giáo dục quốc gia. Ngày 30/9/1982, Hiệp hội LSDP nước Anh (BALH) được thành lập nhằm thúc đẩy sự tiến bộ của giáo dục cộng đồng thông qua nghiên cứu LSDP. Hiệp hội cũng tích cực vận động Hội đồng chương trình Quốc gia tăng số tiết giảng dạy LSDP trong trường học, chuẩn bị các khóa học, ấn phẩm về LSDP dành cho GV [31].

Ở Mỹ và Canada, việc dạy học về địa phương đặc biệt được chú trọng, học sinh ngay từ tiểu học đã được học về lịch sử và địa lí của bang, của tỉnh mình đang sống. Trong chương trình giảng dạy của các cấp học phổ thông ở Mỹ và Canada, môn Lịch sử được đưa vào giảng dạy từ khá sớm, thậm chí từ các lớp học tiền phổ thông (các lớp mẫu giáo). Những yêu cầu đặt ra đối với mỗi cấp học được quy định rõ ràng trong *Chuẩn quốc gia môn Lịch sử*. Ngay từ các lớp mẫu giáo, những kiến thức lịch sử đã được lồng ghép trong các bài giảng của giáo viên theo phương pháp “chơi mà học”, “học mà chơi”. Theo đó, HS các lớp mẫu giáo được bước đầu làm quen với những kiến thức sơ đẳng về lịch sử và địa lý, về mối quan hệ giữa thế giới hôm nay với thế giới ngày xưa thông qua các câu chuyện lịch sử, các nhân vật lịch sử, địa danh lịch sử... ở cộng đồng, địa phương

mình đang sống. Đối với HS Tiểu học (Elementary School), yêu cầu đặt ra đối với bộ môn Lịch sử là cho HS bước đầu làm quen với những nhân vật lịch sử, những tấm gương yêu nước của lịch sử nước Mỹ và thế giới thông qua những câu chuyện lịch sử, truyền thuyết dân gian... Từ đó xây dựng cho HS niềm tin vào tính cách, bản lĩnh của những nhân vật lịch sử, của những con người có thật trong lịch sử, bước đầu hiểu được tác động và ảnh hưởng của họ đối với lịch sử phát triển của dân tộc, của bang và địa phương. Đồng thời, HS nhận biết và giải thích được những biểu tượng của lịch sử dân tộc, lịch sử của bang, của địa phương như quốc huy, cờ liên bang, cờ của bang, cờ của cộng đồng [34].

Ở Nhật Bản, LSĐP trước đây được dạy học trong bộ môn “Hương thổ học”, về sau bộ môn này được mở rộng thành “Lịch sử khu vực”, trong đó học sinh được học lịch sử, địa lí, lịch sử các thành phố, làng mạc nơi mình đang sống. Phương pháp dạy học LSĐP ở Nhật cũng rất đa dạng, phong phú, chủ yếu hướng tới phát huy tính tích cực chủ động của học sinh, để các em được hoạt động, được trải nghiệm. Giáo sư Kimata Kiyohiro đã nghiên cứu vấn đề này một cách hệ thống và năm 2007 đã xuất bản cuốn sách *“Cơ sở của việc xây dựng trường học gắn liền địa phương. Giáo dục hương thổ ở trường tiểu học Shima, tỉnh Shiga”*. Tác giả đã đề cập về sự ra đời và phát triển của giáo dục hương thổ, tài liệu học tập, thực tiễn việc giáo dục hương thổ, nội dung giáo dục và các phương pháp giáo dục hương thổ qua một trường hợp cụ thể là trường tiểu học Shima, tỉnh Shiga, đồng thời có đối chiếu với một số địa phương khác [dẫn theo 1]. Điều đáng chú ý ở đây là việc giáo dục hương thổ rất được coi trọng, nội dung giáo dục đa dạng, từ lịch sử, địa lí, kinh tế nông nghiệp, giáo dục công việc gia đình... mang đặc trưng của địa phương. Điều mà Việt Nam có thể học tập được là nội dung giáo dục địa phương đa dạng, phong phú, phương pháp dạy học rất tích cực, chú trọng tới hứng thú, cảm nhận và tính tích cực chủ động của học sinh, đồng thời phương châm “học đi đôi với hành” được thể hiện rất rõ.

1.1.2. Nghiên cứu giáo dục truyền thống lịch sử địa phương ở trong nước

Trong bối cảnh toàn cầu hóa hiện nay, vấn đề làm thế nào để gìn giữ và

phát huy những truyền thống tốt đẹp của con người và dân tộc Việt Nam trở nên vô cùng cấp bách. Nhiều tác giả đã tìm ra mối liên hệ trực tiếp giữa hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử với việc duy trì, kế thừa và phát triển bản sắc văn hóa dân tộc.

Nguyễn Cảnh Minh chủ biên cuốn “Giáo trình lịch sử địa phương” cung cấp cơ sở lý luận và nguyên tắc biên soạn bài học lịch sử địa phương bằng cả hình thức nội khóa và ngoại khóa cũng như phương pháp hướng dẫn thực hành cho học sinh [19].

Trong tác phẩm “Phương pháp giảng dạy lịch sử”; “Công tác ngoại khóa lịch sử ở Trường phổ thông cấp II, III” của Phan Ngọc Liên, Trần Văn Trị đã nhấn mạnh vai trò của việc giảng dạy lịch sử địa phương cũng như nghiên cứu các phương pháp tổ chức hoạt động dạy và học lịch sử địa phương cho học sinh THCS và THPT.

Tác giả Đào Tố Uyên và Nguyễn Công Khanh (1993) có bài “Góp thêm ý kiến về việc nghiên cứu, biên soạn và giảng dạy lịch sử địa phương” trong đó, các tác giả nêu bật những thành tựu và khó khăn trong việc giảng dạy lịch sử địa phương. Từ đó, đề xuất giải pháp phải đổi mới nhận thức về phương pháp luận nghiên cứu và giảng dạy để nâng cao chất lượng dạy và học lịch sử địa phương [28].

Năm 2008, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã tổ chức một Hội nghị tập huấn về *“Đổi mới phương pháp dạy học, kiểm tra đánh giá kết quả học tập Lịch sử và giảng dạy lịch sử địa phương ở trường phổ thông”* với sự tham gia của các nhà giáo dục lịch sử có uy tín trong nước như Nguyễn Hải Châu, Nghiêm Đình Vỳ, Phan Ngọc Liên, Trịnh Đình Tùng, Nguyễn Thị Côi, Nguyễn Xuân Trường... Vấn đề nghiên cứu biên soạn bài giảng LSDP cũng như hình thức tổ chức dạy học LSDP đã được nhiều nhà giáo dục đề cập tới trong khi giảng dạy LSDP, như tăng cường sử dụng tài liệu LSDP trong dạy học LSĐT, nâng cao năng lực nghiên cứu khoa học, nghiên cứu LSDP của giáo viên lịch sử [4].

Năm 2012, tác giả Nguyễn Thị Côi và Vũ Ngọc Anh đã cho ra mắt cuốn *“Tài liệu hướng dân địa phương biên soạn tài liệu nội dung địa phương môn Lịch sử”*. Các tác giả đã đi từ tầm quan trọng của việc dạy học LSDP đến hướng dẫn lựa chọn nội dung lịch sử để biên soạn và dạy học LSDP, đồng thời cũng giới thiệu những hình thức, phương pháp tiến hành dạy học LSDP ở trường THCS [12].

Gần đây nhất, năm 2013, Đại học Vinh đã tổ chức Hội thảo khoa học *“Nghiên cứu, biên soạn và giảng dạy lịch sử, văn hóa địa phương”*. Các báo cáo tại Hội thảo tập trung vào hai mảng chính: một là, công bố các kết quả nghiên cứu mới về lịch sử, văn hóa địa phương; hai là, làm rõ thực trạng và đề xuất các giải pháp nâng cao chất lượng giảng dạy lịch sử, văn hóa địa phương. Hội thảo đã góp phần khẳng định vai trò, ý nghĩa của công tác dạy học LSDP, đồng thời cũng đề xuất một số giải pháp nâng cao chất lượng dạy học LSDP trong nhà trường [29].

Bên cạnh đó, các biện pháp quản lý nhằm nâng cao chất lượng dạy học lịch sử địa phương ở trường phổ thông nói chung và trường tiểu học nói riêng cũng được bàn đến qua hai bài báo của tác giả Nguyễn Thị Côi: *“Nâng cao hiệu quả việc dạy học lịch sử địa phương ở trường phổ thông”*, (Tạp chí khoa học, trường ĐHSPT Hà Nội, (Số 6), 2002) và *“Các con đường, biện pháp nâng cao hiệu quả dạy học lịch sử ở trường phổ thông”* (Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội, 2006).

Năm 2008, đề tài nghiên cứu khoa học trọng điểm cấp Bộ *“Những giải pháp chủ yếu nâng cao chất lượng dạy học Lịch sử Việt Nam ở trường phổ thông hiện nay”* do Nguyễn Thị Côi chủ trì đã hoàn thành. Công trình nghiên cứu đã chỉ ra thực trạng của việc dạy học Lịch sử hiện nay trong các trường phổ thông trên cả nước chưa đáp ứng yêu cầu đặt ra là nâng cao ý thức gìn giữ và phát huy truyền thống lịch sử của dân tộc. Trước thực tế đó, nhóm tác giả đã đề xuất các giải pháp nâng cao chất lượng dạy học lịch sử Việt Nam ở trường phổ

thông. Những nhóm giải pháp mà công trình nghiên cứu đưa ra có tính khả thi cao, có khả năng vận dụng để nâng cao chất lượng dạy học Lịch sử Việt Nam [12].

Năm 2012, Bộ Giáo dục và Đào tạo tổ chức Hội thảo khoa học Quốc gia về dạy học lịch sử ở trường phổ thông Việt Nam, trong đó, thực trạng và các biện pháp quản lý hoạt động dạy học lịch sử được bàn đến một cách sâu sắc.

Tác giả Trần Văn Anh cũng phân tích thực trạng và đề xuất các giải pháp quản lý dạy lịch sử địa phương trong luận án tiến sỹ “Nâng cao chất lượng dạy lịch sử địa phương ở các trường THPT Tỉnh Phú Thọ” thực hiện năm 2013. [1]

Các công trình nghiên cứu nói trên đã tập trung vào nghiên cứu về dạy học lịch sử (theo tiếp cận lý luận dạy học môn học) qua đó góp phần giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở góc độ lý luận và thực tiễn. Một nội dung lớn chưa được nghiên cứu tường minh là giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh theo tiếp cận giáo dục chưa thấy công trình nghiên cứu nào đề cập tới. và hiện nay chưa có đề tài nào nghiên cứu về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương ở các trường Trung học cơ sở gắn với một địa bàn cụ thể, xuất phát từ lý do đó tôi lựa chọn nghiên cứu đề tài này để góp phần làm phong phú lý luận và thực tiễn giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh.

1.2. Một số khái niệm cơ bản của đề tài

1.2.1. Giáo dục

Theobách khoa toàn thư mở Wikipedia: Giáo dục (tiếng Anh: *education*) theo nghĩa chung là hình thức học tập theo đó kiến thức, kỹ năng, và thói quen của một nhóm người được trao truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác thông qua giảng dạy, đào tạo, hay nghiên cứu. Giáo dục thường diễn ra dưới sự hướng dẫn của người khác, nhưng cũng có thể thông qua tự học.

Theo tác giả Nguyễn Văn Hộ, Hà Thị Đức: “*Giáo dục (theo nghĩa rộng) là quá trình toàn vẹn nhằm hình thành, phát triển nhân cách con người, được tổ chức một cách có mục đích có kế hoạch thông qua các hoạt động và quan hệ*

giữa nhà giáo dục và đối tượng giáo dục nhằm truyền đạt và lĩnh hội những kinh nghiệm xã hội mà loài người đã tích lũy trong lịch sử”. Giáo dục (theo nghĩa hẹp) là quá trình xã hội được tổ chức có mục đích, có kế hoạch; trong đó dưới vai trò chủ đạo của nhà giáo dục, trẻ hình thành thế giới quan, niềm tin, lý tưởng, động cơ, tình cảm, thái độ, và các hành vi thói quen đạo đức phù hợp với các giá trị chuẩn mực xã hội”. [15]

Theo Tác giả Phạm Việt Vương: “Giáo dục (theo nghĩa rộng) là quá trình tác động của nhà giáo dục lên các đối tượng giáo dục nhằm hình thành cho họ những phẩm chất nhân cách toàn diện”. “Giáo dục (theo nghĩa hẹp) được hiểu là quá trình tác động của nhà giáo dục lên các đối tượng giáo dục để hình thành cho họ ý thức, thái độ và hành vi ứng xử với cộng đồng xã hội” [30].

Theo hướng nghiên cứu của đề tài, chúng tôi xác định: “giáo dục được hiểu là quá trình sư phạm, tác động có kế hoạch, có nội dung và bằng phương pháp khoa học của các nhà sư phạm trong nhà trường tới trẻ”.

Khái niệm GD được hiểu theo nghĩa rộng, hẹp khác nhau ở cấp độ xã hội và cấp độ nhà trường. GD ở cấp độ rộng (xã hội) là sự hình thành nhân cách được tổ chức một cách có mục đích, có tổ chức thông qua các hoạt động và các quan hệ giữa nhà Giáo dục với người được giáo dục nhằm giúp người được giáo dục chiếm lĩnh những kinh nghiệm xã hội của loài người. Ở cấp độ nhà trường, GD là một bộ phận của quá trình sư phạm, là quá trình hình thành những cơ sở khoa học của thế giới quan, niềm tin, lý tưởng, động cơ, tình cảm, thái độ, những tính cách, những hành vi, thói quen cư xử đúng đắn trong xã hội, kể cả việc phát triển và nâng cao thể lực.

1.2.2. Truyền thống lịch sử

*** Truyền thống**

Truyền thống là những tập tục, thói quen và nói chung là những kinh nghiệm xã hội được hình thành từ lâu đời trong lối sống và nếp nghĩ của con người, được truyền lại từ thế hệ này sang thế hệ khác. Truyền thống có nhiều cấp độ khác nhau. Có truyền thống gia đình, truyền thống của từng địa phương, đơn vị, truyền thống cách mạng, truyền thống dân tộc.

Nguyên tắc chung của việc giữ gìn và phát huy truyền thống là phải bảo đảm sự kế thừa biện chứng với 4 nội dung:

+ Một là, loại bỏ những yếu tố tiêu cực, phản tiến bộ của quá khứ (tập tục lạc hậu, tàn dư tư tưởng phong kiến, tâm lý sản xuất nhỏ...);

+ Hai là, giữ lại những yếu tố tích cực, tiến bộ (tinh thần yêu nước, lao động cần cù sáng tạo, tinh thần nhân đạo cao cả...);

+ Ba là, ngay các yếu tố tích cực, tiến bộ đó cũng không giữ lại nguyên xi, mà phải được cải biến cho phù hợp với điều kiện mới, hoàn cảnh mới;

+ Bốn là, các thế hệ mới phải sáng tạo ra những yếu tố hoàn toàn mới mà các thế hệ cha anh hoặc không có khả năng, hoặc không có điều kiện để thực hiện.

* Lịch sử

Theo giải thích đơn giản, lịch sử là những gì thuộc về quá khứ và gắn liền với xã hội loài người. Với ý này, lịch sử bao trùm tất cả mọi lĩnh vực trong xã hội, đa diện do đó khó định nghĩa chính xác và đầy đủ. Vì thế, định nghĩa về lịch sử được rất nhiều nhà nghiên cứu đưa ra.

Theo tác giả Trần Thị Bích Ngọc [dẫn theo 32], các định nghĩa thường cũng chỉ đúng một phần, lịch sử được hiểu theo 3 ý chính được các nhà nghiên cứu đồng ý:

- Việc diễn ra trong quá khứ: những sự kiện diễn ra trong quá khứ cho đến thời điểm hiện tại, không thể thay đổi được, cố định trong không gian và thời gian, mang tính chất tuyệt đối và khách quan.

- Ghi lại những việc diễn ra trong quá khứ: con người muốn nắm bắt quá khứ, diễn đạt theo sự kiện theo từ ngữ và giải thích ý nghĩa của sự kiện, mang tính chất tương đối và chủ quan của người ghi lại bằng những câu chuyện kể.

- Làm thành tài liệu của việc diễn ra trong quá khứ: cách làm hoặc quá trình tập hợp những sự việc diễn ra trong quá khứ thành tài liệu cũng chính là câu chuyện kể đối với hiện tại.

* Truyền thống lịch sử

Truyền thống là những yếu tố về sinh hoạt xã hội, phong tục, tập quán, lối sống, đạo đức của một dân tộc được hình thành trong quá trình được lưu truyền từ đời này sang đời khác từ xưa đến nay.

1.2.3. Truyền thống lịch sử địa phương

Địa phương được hiểu là những vùng đất nhất định nằm trong quốc gia có những sắc thái đặc thù riêng để phân biệt với những vùng đất khác, là bộ phận cấu thành của đất nước. Địa phương hiểu theo nghĩa cụ thể là những đơn vị hành chính của một quốc gia, đó là những tỉnh, thành phố, huyện, xã, thôn, bản, làng, buôn, ấp, ...

Truyền thống lịch sử địa phương là biểu hiện cụ thể, sinh động, đa dạng của truyền thống lịch sử dân tộc. Nói cách khác, truyền thống lịch sử địa phương là bộ phận cấu thành của truyền thống lịch sử dân tộc. Từ sự phân tích trên, tác giả xác định khái niệm truyền thống lịch sử địa phương như sau:

Truyền thống lịch sử địa phương là bản sắc văn hóa, là các sự kiện, biểu tượng lịch sử của quá trình hình thành, xây dựng và phát triển một vùng đất gắn một địa danh hành chính nhất định. Truyền thống lịch sử địa phương vận động theo những biến đổi của lịch sử dân tộc và không tách rời lịch sử dân tộc.

1.2.4. Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương

Để thực hiện mục tiêu giáo dục, Luật Giáo dục năm 2005 đã quy định nguyên lý giáo dục là: "*Hoạt động giáo dục phải được thực hiện theo nguyên lý học đi đôi với hành, giáo dục kết hợp với lao động sản xuất, lý luận gắn liền với thực tiễn, giáo dục nhà trường kết hợp với giáo dục gia đình và giáo dục xã hội*" [24]. Căn cứ vào nguyên lý giáo dục và công văn số 5977/BGDĐT-GDTrH ban hành ngày 07/7/2008 về hướng dẫn thực hiện nội dung GD địa phương ở cấp THCS và cấp THPT, các trường trung học trong cả nước đồng loạt xây dựng nội dung chương trình giáo dục truyền thống lịch sử địa phương được dạy lồng ghép trong một số môn học như: ngữ văn, lịch sử, địa lý, giáo dục công dân, mỹ thuật, thể dục, công nghệ.

Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương là hoạt động truyền thụ các tri thức về truyền thống lịch sử địa phương thông qua các phương pháp, hình thức giáo dục khác nhau nhằm nâng cao hiểu biết về bản sắc văn hóa, ý thức tự hào dân tộc, lòng yêu nước của học sinh. Từ đó, có thể thấy giáo dục truyền thống lịch sử địa phương là hoạt động giáo dục hết sức linh hoạt, đa dạng cả về nội dung và hình thức tổ chức.

Dựa vào sự phân tích, khái quát các quan điểm, tác giả xác định: *Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương là quá trình sư phạm được tổ chức có mục đích, có kế hoạch trong đó, dưới vai trò chủ đạo của nhà giáo dục, đối tượng giáo dục (học sinh) tự giác, tích cực, chủ động tham gia vào các hoạt động giáo dục nhằm lĩnh hội những tri thức về lịch sử địa phương, về văn hoá địa phương trong sự phát triển của lịch sử và văn hóa dân tộc, nhằm củng cố tình yêu quê hương, yêu nước, tự hào dân tộc; hình thành và rèn luyện hành vi, thói quen phù hợp với yêu cầu xã hội.*

Trong nhiều năm qua, giáo dục truyền thống lịch sử địa phương đã trở thành một hoạt động ngày càng có vai trò quan trọng trong quá trình hình thành và phát triển nhân cách của học sinh. Hơn nữa, hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương đã tạo ra tính sinh động, thiết thực và hấp dẫn cho chương trình giáo dục trung học cơ sở.

1.3. Một số vấn đề lý luận về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở trường trung học cơ sở

1.3.1. Mục tiêu của chương trình giáo dục THCS và đặc điểm phát triển nhân cách của học sinh THCS

1.3.1.1. Mục tiêu của chương trình giáo dục THCS

Giáo dục THCS nhằm giúp học sinh củng cố, phát triển những kết quả của giáo dục Tiểu học; có học vấn phổ thông ở trình độ cơ sở và những hiểu biết ban đầu về kỹ thuật và hướng nghiệp để tiếp tục học Trung học phổ thông, trung cấp học nghề hoặc đi vào cuộc sống lao động.

Mục tiêu của giáo dục Trung học cơ sở trong chương trình giáo dục phổ

thông mới như sau: “Chương trình giáo dục trung học cơ sở giúp học sinh phát triển các phẩm chất, năng lực đã được hình thành và phát triển ở cấp tiểu học; tự điều chỉnh bản thân theo các chuẩn mực chung của xã hội; hình thành phương pháp học tập, hoàn chỉnh tri thức và kỹ năng nền tảng để tiếp tục học lên trung học phổ thông, học nghề hoặc tham gia vào cuộc sống lao động”

1.3.1.2. Đặc điểm phát triển nhân cách của học sinh trung học cơ sở

** Sự hình thành tự ý thức của học sinh trung học cơ sở*

Một trong những đặc điểm quan trọng của sự phát triển nhân cách ở lứa tuổi thiếu niên là sự hình thành tự ý thức.

Do sự phát triển mạnh mẽ của cơ thể, đặc biệt do sự phát triển của các mối quan hệ xã hội và sự giao tiếp trong tập thể mà ở các em đã biểu hiện nhu cầu tự đánh giá nhu cầu so sánh mình với người khác. Các em đã bắt đầu xem xét mình, vạch cho mình một nhân cách tương lai, muốn hiểu biết mặt mạnh, mặt yếu trong nhân cách của mình. [7]

Mức độ tự ý thức của các em cũng có sự khác nhau.

- Về nội dung, không phải tất cả những phẩm chất của nhân cách đều ý thức được hết. Ban đầu các em chỉ nhận thức hành vi của mình, sau đó là nhận thức những phẩm chất đạo đức, tính cách và năng lực của mình trong những phạm vi khác nhau, cuối cùng các em mới nhận thức những phẩm chất phức tạp thể hiện nhiều mặt của nhân cách (tình cảm trách nhiệm, lòng tự trọng...).

- Về cách thức, ban đầu các em còn dựa vào đánh giá của những người gần gũi và có uy tín với mình. Dần dần các em hình thành khuynh hướng độc lập phân tích và đánh giá bản thân. Nhưng khả năng tự đánh giá của thiếu niên còn hạn chế, chưa đủ khách quan... Do đó, nảy sinh những xung đột, mâu thuẫn giữa mức độ kì vọng của các em với địa vị thực tế của chúng trong tập thể; mâu thuẫn giữa thái độ của các em đối với bản thân, đối với những phẩm chất nhân cách của mình và thái độ của các em đối với người lớn, đối với bạn bè cùng lứa tuổi.

Ý nghĩa quyết định nhất để phát triển tự ý thức ở lứa tuổi này cuộc sống

tập thể của các em, nơi mà nhiều mối quan hệ giá trị đúng đắn, mối quan hệ này sẽ hình thành ở các em lòng tự tin vào sự tự đánh giá của mình, là những yêu cầu ngày càng cao đối với hành vi, hoạt động của các em... cũng đồng thời giúp cho sự phát triển về mặt tự ý thức của các em.

Việc nhận thức về mình còn thông qua việc đối chiếu so sánh mình với người khác. Nhưng khi đánh giá người khác, các em còn chủ quan, nông cạn, nhiều khi chỉ dựa vào một vài hình tượng không rõ ràng các em đã vội kết luận hoặc chỉ chú ý vào một vài phẩm chất nào đó mà quy kết toàn bộ. Vì thế, người lớn rất dễ mà cũng rất khó gây uy tín với thiếu niên. Và khi đã có kết luận đánh giá về một người nào đó, các em thường có ấn tượng dai dẳng, sâu sắc.

- Sự phát triển tự ý thức của thiếu niên có ý nghĩa lớn lao ở chỗ, nó thúc đẩy các em bước vào một giai đoạn mới. Kể từ tuổi thiếu niên trở đi, khả năng tự giáo dục của các em được phát triển, các em không chỉ là khách thể của quá trình giáo dục mà còn đồng thời là chủ thể của quá trình này.

Ở nhiều em, tự giáo dục còn chưa có hệ thống, chưa có kế hoạch, các em còn lúng túng trong việc lựa chọn biện pháp tự giáo dục. Vì vậy, nhà giáo dục cần tổ chức cuộc sống và hoạt động tập thể phong phú, hấp dẫn, lôi cuốn các em vào hoạt động chung của tập thể, tổ chức tốt mối quan hệ giữa người lớn và các em...

** Sự hình thành đạo đức của học sinh trung học cơ sở*

Khi đến trường, trẻ được lĩnh hội chuẩn mực và quy tắc hành vi đạo đức một cách có hệ thống.

Đến tuổi thiếu niên, do sự mở rộng quan hệ xã hội, do sự phát triển mạnh mẽ của tự ý thức... mà biểu hiện hành vi đạo đức của các em phát triển mạnh. Sự hình thành ý thức đạo đức nói chung, sự lĩnh hội tiêu chuẩn của hành vi đạo đức nói riêng là đặc điểm tâm lý quan trọng trong lứa tuổi thiếu niên.

Tuổi thiếu niên là lứa tuổi hình thành thế giới quan, lí tưởng, niềm tin đạo

đức, những phán đoán giá trị...

Do tự ý thức và trí tuệ đã phát triển, hành vi của thiếu niên bắt đầu chịu sự chỉ đạo của những nguyên tắc riêng, những quan điểm riêng của thiếu niên.

Nhân cách của thiếu niên được hình thành phụ thuộc vào việc thiếu niên có được kinh nghiệm đạo đức như thế nào thực hiện đạo đức nào ?

Những nghiên cứu tâm lí học cho thấy trình độ nhận thức đạo đức của thiếu niên là cao. Thiếu niên hiểu rõ những khái niệm đạo đức vừa sức đối với chúng...

Nhưng cũng có cả những kinh nghiệm và khái niệm đạo đức hình thành một cách tự phát ngoài sự hướng dẫn của giáo dục, do ảnh hưởng của những sự kiện trong sách, phim, bạn bè xấu, Internet, Do vậy, các em có thể có những ngộ nhận hoặc hiểu phiến diện, không chính xác một số khái niệm đạo đức... Trong công tác giáo dục cần chú ý giúp các em hiểu được khái niệm đạo đức một cách chính xác ... và tổ chức hành động để thiếu niên có được kinh nghiệm đạo đức đúng đắn ...

** Sự hình thành tình cảm của học sinh trung học cơ sở*

Tình cảm của học sinh trung học cơ sở sâu sắc và phức tạp hơn các em học sinh tiểu học.

- Đặc điểm nổi bật ở lứa tuổi này là dễ xúc động, vui buồn chuyển hóa dễ dàng, tình cảm còn mang tính chất bông bột, hăng say... Điều này do ảnh hưởng của sự phát dục và thay đổi một số cơ quan nội tạng gây nên. Nhiều khi còn do hoạt động thần kinh không cân bằng, hưng phấn mạnh hơn ức chế đã làm cho các em không tự kiểm chế nổi.

- Thiếu niên dễ có phản ứng mãnh liệt trước sự đánh giá, nhất là sự đánh giá thiếu công bằng của người lớn.

- Tâm trạng của thiếu niên thay đổi nhanh chóng, thất thường, có lúc đang vui nhưng chỉ là một cơ gì đó lại sinh ra buồn ngay hoặc đang lúc bực mình nhưng gặp điều gì thích thú lại tươi cười ngay. Do đó, nên thái độ của các em

đối với những người xung quanh cũng có nhiều mâu thuẫn.

Rõ ràng, cách biểu hiện xúc cảm của thiếu niên mang tính chất độc đáo. Đó là tính bùng bột, sôi nổi dễ bị kích động và dễ thay đổi.

1.3.2. Ý nghĩa của việc giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh trung học cơ sở

- Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương góp phần làm cho vốn tri thức lịch sử dân tộc và cả lịch sử thế giới của học sinh trở nên hoàn chỉnh, đa dạng, sinh động, phong phú, nhiều màu vẻ; làm cho học sinh không chỉ hiểu biết về TTLSDP mà còn hiểu biết đầy đủ, sâu sắc hơn tiến trình lịch sử dân tộc và thế giới. Đồng thời, việc phát hiện và sưu tầm lịch sử địa phương còn là cách thiết thực để bảo vệ di sản văn hóa; đây còn là cơ sở ban đầu quan trọng cho việc nâng cao chất lượng dạy - học TTLSDP trong nhà trường.

- Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương góp phần xây dựng thế giới quan và tư duy biện chứng cho học sinh; rèn luyện cho các em thói quen học kết hợp với hành cũng như các kỹ năng về hoạt động thực tiễn; qua đó góp phần giáo dục về tình yêu lao động cho học sinh. Bên cạnh đó, còn nhằm định hướng cho các em thái độ ứng xử phù hợp, có văn hóa.

- Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương góp phần hình thành ở học sinh tình yêu quê hương, yêu gia đình, làng xóm, tự hào về quê hương; từ đó có ý thức góp phần xây dựng quê hương, ý thức tôn trọng và bảo vệ các di tích lịch sử ở địa phương. Đây là cơ sở để hình thành thành lòng yêu nước, yêu nhân dân, hình thành lý tưởng cách mạng cho học sinh.

1.3.3. Mục tiêu giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh trung học cơ sở

Mục tiêu giáo dục truyền thống lịch sử địa phương là các kết quả dự kiến về tri thức, kỹ năng, thái độ cần hình thành ở học sinh sau một quá trình giáo dục. Mục tiêu có vai trò định hướng cho việc lựa chọn nội dung, phương pháp và hình thức tổ chức hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh. Mục tiêu giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cần góp phần thực hiện

mục tiêu chung của giáo dục THCS.

Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương ở trường THCS nhằm trang bị cho học sinh có hiểu biết về các sự kiện lịch sử, biểu tượng lịch sử, quá trình hình thành, xây dựng và phát triển của vùng đất quê hương nơi các em đang học tập và sinh sống;

Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương nhằm thực hiện nguyên lý giáo dục gắn nhà trường với thực tiễn cuộc sống, học đi đôi với hành. Rèn luyện cho học sinh kỹ năng chăm sóc, bảo vệ những di tích lịch sử của địa phương. Chuyển biến trong hành động của các em để gìn giữ và phát huy bản sắc văn hóa địa phương, dân tộc.

Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương ở trường THCS nhằm hình thành tình yêu quê hương, niềm tự hào về truyền thống lịch sử địa phương, có ý thức giữ gìn và phát huy truyền thống địa phương.

Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương ở trường THCS nhằm góp phần vào việc giáo dục tư tưởng, chính trị, lao động, đạo đức, thẩm mỹ cho học sinh và cho giáo viên, cũng như góp phần gìn giữ và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc.

Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương ở trường THCS nhằm khơi dậy trong thế hệ trẻ lòng tự hào dân tộc và ý thức trách nhiệm xây dựng quê hương, đất nước ngày một giàu đẹp, văn minh.

1.3.4. Nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương ở trường THCS

Tri thức lịch sử địa phương là biểu hiện cụ thể, sinh động, đa dạng của tri thức lịch sử dân tộc. Lịch sử địa phương là bộ phận cấu thành của lịch sử dân tộc. Bất cứ một sự kiện, hiện tượng nào xảy ra trong lịch sử đều mang tính chất địa phương, bởi nó gắn với một vị trí không gian cụ thể ở một hoặc một số địa phương nhất định. Chính vì vậy có những sự kiện lịch sử địa phương gắn liền với lịch sử dân tộc hoặc rộng hơn là lịch sử thế giới. Sự hiểu biết cần thiết về lịch sử địa phương, hiểu biết về lịch sử của chính quê hương, xứ sở, nơi chôn nhau

cắt rốn của mình, hiểu rõ mối quan hệ của lịch sử địa phương với lịch sử của dân tộc là điều rất cần thiết.

Theo công văn số 4325/BGDĐT- GDTrH ban hành ngày 01 tháng 9 năm 2016 về Hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ GDTrH năm học 2016-2017 đã nhấn mạnh một trong những nội dung giáo dục trọng tâm đối với bậc trung học là: Chú ý cập nhật các nội dung học tập gắn với thời sự quê hương, đất nước, số liệu thống kê đối với các môn Lịch sử, Địa lí, Giáo dục công dân,...

Truyền thống lịch sử của địa phương gắn liền và là một bộ phận không thể tách rời của truyền thống lịch sử dân tộc. Vì vậy, nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương là sự cụ thể những truyền thống lịch sử dân tộc ở một địa phương, một vùng đất cụ thể.

Nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương bao gồm:

1. Truyền thống dựng nước và giữ nước của dân tộc: Gắn liền với các sự kiện lịch sử của địa phương, các phong trào cách mạng, hoạt động của Đảng Cộng sản Việt Nam, các anh hùng, danh nhân.

2. Truyền thống văn hóa dân tộc: Gắn liền với phong tục tập quán, nét đẹp văn hóa của địa phương, vùng miền.

3. Truyền thống hiếu học: Gắn liền với lịch sử dạy học, khoa bảng, các tấm gương hiếu học, thành đạt trong lịch sử địa phương.

Cụ thể hơn, nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cần tập trung cung cấp cho học sinh những kiến thức cơ bản về các danh nhân, di tích lịch sử văn hoá, danh lam thắng cảnh, truyền thống đấu tranh kiên cường, nơi sinh ra những vị anh hùng đã có công với đất nước đồng thời giáo dục truyền thống yêu nước, yêu quê hương, truyền thống cách mạng đối với học sinh, từ đó khơi dậy trong thế hệ trẻ lòng tự hào và ý thức trách nhiệm xây dựng quê hương, đất nước ngày một giàu đẹp, văn minh.

Mặc dù nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương có sự khác biệt rõ nét giữa các vùng miền nhưng việc lựa chọn các nội dung giáo dục luôn phải đảm bảo những yêu cầu sau:

- Nội dung giáo dục gần gũi, dễ nhớ mang tính cụ thể, phù hợp với trình độ nhận thức của học sinh.
- Nội dung giáo dục phù hợp với mục tiêu chương trình giáo dục trung học.
- Nội dung đa dạng, phong phú không nhàm chán.
- Nội dung giáo dục phải phản ánh được bản sắc truyền thống văn hóa của địa phương nơi học sinh đang tham gia học tập.
- Nội dung giáo dục được lựa chọn cần đặc sắc, cô đọng, súc tích, không dàn trải.
- Nội dung giáo dục đảm bảo tính chính xác về thông tin, không sai lệch.

1.3.5. Các con đường giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở trường trung học cơ sở

Quá trình giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở trường trung học bằng các con đường chủ yếu sau:

1.3.5.1. Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương thông qua tổ chức hoạt động dạy học

Tổ chức dạy học trên lớp theo hướng lồng ghép, tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương trong chương trình dạy học thông qua các môn học chiếm ưu thế

Hoạt động dạy học trên lớp là hoạt động giữ vai trò chủ đạo, định hướng cho sự phát triển của HS trung học cơ sở. Tùy theo nội dung, chương trình của từng môn học mà GV lựa chọn các phương pháp dạy học phù hợp nhằm phát triển tri thức, kỹ năng, thái độ. GV có thể lựa chọn lồng ghép, tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở trường trung học trong chương trình dạy học thông qua các môn học chiếm ưu thế như: Lịch sử và Địa lý; Giáo dục công dân, Ngữ văn; Mỹ thuật; Thể dục, Công nghệ...

GV cần nghiên cứu nội dung dạy học từ đó thiết kế các tình huống dạy học sinh, áp dụng các phương pháp dạy học tích cực để tạo dựng được sự liên kết giữa HS với nhau, chia sẻ, hợp tác, giúp đỡ lẫn nhau, cùng nhau bàn bạc, trao

đổi thông tin, trao đổi những quan điểm cá nhân, xây dựng bầu không khí học tập thoải mái, không căng thẳng, mệt mỏi từ đó cuốn hút HS tham gia vào hoạt động nhóm, lớp. Như vậy, thông qua dạy học lồng ghép, tích hợp không những đảm bảo được mục tiêu môn học mà còn giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh.

Để tổ chức dạy học trên lớp theo hướng lồng ghép, tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương trong chương trình dạy học thông qua các môn học chiếm ưu thế. Về phía GV phải có trình độ hiểu biết sâu và năng lực thiết kế, tổ chức và kiểm tra đánh giá theo hướng lồng ghép, tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương. Về phía HS phải chủ động, tích cực, sáng tạo phối hợp với các HS khác hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao.

1.3.5.2. Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh thông qua hoạt động giáo dục

** Tổ chức các hoạt động ngoại khóa môn học*

Mỗi một môn học có thế mạnh đặc thù, việc tổ chức hoạt động ngoại khóa môn học phát huy thế mạnh của từng môn trong quá trình giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh. Do vậy GV căn cứ vào thế mạnh của từng môn mà tổ chức các hoạt động ngoại khóa mang lại kết quả tốt nhất. Thông qua các hoạt động ngoại khóa môn học HS thể hiện và bộc lộ năng khiếu của mình, được giao lưu học hỏi những người có kinh nghiệm, được tham gia vào nhiều dạng hoạt động khác nhau... vừa là con đường củng cố, khắc sâu kiến thức đã học vừa là con đường thuận lợi để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh thông qua hoạt động và bằng hoạt động.

** Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp*

Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp không những giúp HS củng cố, mở rộng những tri thức mà còn hình thành được thái độ tình cảm, rèn luyện kỹ năng. Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp được thực hiện qua nhiều hình thức: Hội thi, tham quan, giao lưu, tọa đàm, ngoại khóa. được tổ chức theo các chủ đề trong năm. Những hoạt động này thường thu hút và gây hứng thú cho học sinh, tạo sân

chơi bổ ích, lành mạnh qua đó giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh.

Trong quá trình tổ chức hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp cần chú ý tạo sự hấp dẫn, đa dạng, phong phú để thu hút đông đảo HS tham gia đồng thời cũng cần phải chú ý phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của HS trong tổ chức hoạt động để hoạt động này cũng là một trong những con đường cơ bản để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh.

** Tổ chức các hoạt động trải nghiệm thực tiễn*

Hoạt động trải nghiệm là những hoạt động hình thành và phát triển ở HS những phẩm chất, tư tưởng, ý chí, tình cảm, giá trị, kỹ năng sống cần thiết. Hoạt động này sẽ cung cấp cho HS kiến thức thực tiễn gắn bó với đời sống, địa phương, cộng đồng, đất nước, mang tính tổng hợp nhiều lĩnh vực giáo dục, nhiều môn học; dễ vận dụng vào thực tế. Các hoạt động trải nghiệm cho HS bao gồm hoạt động trải nghiệm sáng tạo và thực tiễn cuộc sống:

- Tổ chức cho học sinh đi thăm quan học tập ở hiện trường, ở các bảo tàng lịch sử địa phương, ở các nhà truyền thống cách mạng địa phương (xã, huyện, tỉnh), các di tích lịch sử địa phương.

- Tổ chức sưu tầm các sử liệu, tranh ảnh, hiện vật có liên quan đến lịch sử địa phương.

- Tổ chức cho học sinh đi viếng các nghĩa trang liệt sĩ, các nhà tưởng niệm, các bia ghi công, các tượng đài, các anh hùng liệt sĩ ở địa phương.

- Tổ chức cho học sinh đi thăm các anh hùng, các Bà mẹ Việt Nam anh hùng còn sống.

Chính từ những đặc trưng trên nên hoạt động này cũng là con đường có nhiều thuận lợi cho việc giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

1.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến giáo dục truyền thống lịch sử địa phương ở trường Trung học cơ sở

- Nhận thức của CBQL và GV về hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử

địa phương.

Trong chương trình giáo dục trung học hiện nay, nội dung lịch sử địa phương đã được xây dựng trong khung chương trình và được phân bổ theo từng khối cụ thể thông qua một số môn học (ngữ văn, địa lý, lịch sử, giáo dục công dân, mỹ thuật, công nghệ, thể dục). Tuy nhiên, đề bài học thêm phong phú, sâu sắc về mặt hình thức tổ chức và nội dung hoạt động ngoài nội dung chương trình, CBQL và giáo viên có thể dựa vào nhận thức của học sinh, đặc điểm của từng địa phương có thể lựa chọn một số nội dung đưa vào bài học thêm phong phú gây được hứng thú học tập của học sinh, từ đó góp phần giáo dục truyền thống lịch sử địa phương, hình thành phát triển nhân cách của HS.

Để tổ chức hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương đòi hỏi nhiều yếu tố, trong đó có cả những thuận lợi và khó khăn như huy động sự ủng hộ về vật chất và tinh thần của xã hội, địa phương và cha mẹ học sinh. Nếu CBQL nhà trường và GV không thực sự tâm huyết và hiểu đúng đắn, sâu sắc về ý nghĩa của hoạt động này thì sẽ khó có thể khắc phục được những khó khăn và tổ chức hoạt động thành công

- Trình độ, năng lực của đội ngũ CBQL và GV.

Trong điều kiện thiếu tài liệu hướng dẫn cụ thể của cấp trên, trang thiết bị cơ sở vật chất của các trường trung học hiện nay còn nghèo nàn thì trình độ, năng lực của đội ngũ cán bộ quản lý nhà trường và giáo viên được xem như là yếu tố quyết định trực tiếp đến chất lượng của hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

Trình độ năng lực của đội ngũ CBQL và giáo viên thể hiện ở khả năng lập kế hoạch hoạt động, huy động các nguồn lực phục vụ hoạt động và kiểm soát kết quả giáo dục.

- Nhận thức thái độ hứng thú của HS trung học đối với hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

Học sinh ở giai đoạn trung học có những nét đặc thù về nhận thức. Ở đầu

cấp học, tư duy trực quan hình tượng vẫn tiếp tục phát triển và nó giữ một vị trí quan trọng trong cấu trúc tư duy của các em; tư duy trừu tượng phát triển mạnh và chiếm ưu thế trong mọi hoạt động cuối cấp. Những đặc điểm nhận thức có ảnh hưởng trực tiếp đến khả năng và mức độ tiếp thu tri thức, qua đó, hình thành thái độ, niềm tin của HS đối với hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương có vai trò hết sức quan trọng. Nếu các hoạt động giáo dục được tổ chức phù hợp với nhận thức của HS sẽ phát huy tác dụng, ngược lại, không những nó không có ý nghĩa giáo dục mà có thể khiến HS nhận thức lệch lạc về xã hội và về lịch sử dân tộc. Chính vì vậy, CBQL và giáo viên cần hiểu rõ các đặc điểm nhận thức, nhân cách của học sinh trung học và tổ chức hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cũng cần dựa vào mức độ nhận thức, nhân cách và khả năng thực hiện của học sinh.

- Quan điểm chỉ đạo của các cấp quản lý về hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

Hoạt động giáo dục nói chung và hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương nói riêng ở trường trung học có vai trò rất quan trọng trong việc củng cố, phát triển những kết quả của giáo dục Tiểu học. Vì vậy, chương trình giáo dục cần phải đảm bảo tính liên thông và nằm trong tổng thể lôgic với chương trình giáo dục ở các bậc học cao hơn. Để thực hiện được mục tiêu này cần có các quan điểm chỉ đạo chặt chẽ cả ở tầm vĩ mô và vi mô của các cấp quản lý mà trực tiếp nhất đó là Sở giáo dục, Phòng giáo dục và đào tạo.

- Nội dung, chương trình giáo dục truyền thống lịch sử địa phương. Truyền thống lịch sử ở mỗi địa phương đều có những bản sắc, đặc thù riêng. Đặc điểm này tạo nên tính đa dạng, linh hoạt trong nội dung, phương pháp giáo dục cũng như tạo nên cả những thuận lợi và khó khăn trong tổ chức hoạt động giáo dục. Bởi vậy, nếu các cấp quản lý xây dựng được nội dung và khung chương trình chung định hướng cho hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương sẽ giúp cho các trường thiết kế nội dung, chương trình giáo dục chi tiết một cách

phù hợp, hiệu quả.

- Cơ sở vật chất, tài liệu phục vụ hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

Cơ sở vật chất, tài liệu có ảnh hưởng trực tiếp đến đến khả năng nhận thức của học sinh trung học. Cơ sở vật chất, tài liệu càng phong phú, đa dạng, chính xác thì hiệu quả hoạt động giáo dục càng cao.

KẾT LUẬN CHƯƠNG 1

Nghiên cứu về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương chưa có nhiều, chủ yếu nghiên cứu dưới góc độ dạy học lịch sử địa phương trong nhà trường với nội dung, chương trình cụ thể.

Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương được hiểu là quá trình sư phạm được tổ chức có mục đích có kế hoạch nhằm trang bị cho học sinh tri thức, rèn luyện kỹ năng và hình thành thái độ đúng đắn cho học sinh về lịch sử địa phương, về văn hoá địa phương trong sự phát triển của lịch sử và văn hóa dân tộc củng cố tình yêu quê hương, yêu nước, tự hào dân tộc; hình thành và rèn luyện hành vi, thói quen phù hợp với yêu cầu xã hội.

Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở các trường THCS có ý nghĩa đặc biệt quan trọng và được thực hiện bằng con đường dạy học và giáo dục trải nghiệm. Sử dụng phối hợp các phương pháp đa dạng.

Quá trình giáo dục truyền thống lịch sử địa phương chịu ảnh hưởng của nhiều yếu tố trong đó có các yếu tố chủ quan và khách quan. Những yếu tố chủ quan chính là nhận thức của người cán bộ quản lý và giáo viên về hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương: Nhận thức, thái độ, hứng thú tham gia hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương của học sinh trung học; trình độ, năng lực của cán bộ quản lý và giáo viên.

Những yếu tố khách quan gồm: Quan điểm chỉ đạo của các cấp quản lý về hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương; nội dung chương trình hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương, cơ sở vật chất, tài liệu phục vụ hoạt động.

Với ý nghĩa đó, chương 1 là nền tảng lý luận để tìm hiểu thực trạng và đề xuất biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường trung học sơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

Chương 2

THỰC TRẠNG GIÁO DỤC TRUYỀN THÔNG LỊCH SỬ ĐỊA PHƯƠNG CHO HỌC SINH CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN YÊN PHONG, TỈNH BẮC NINH

2.1. Đặc điểm kinh tế - xã hội và giáo dục THCS của huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

2.1.1. Đặc điểm địa lý, lịch sử, kinh tế, dân số

- *Về đặc điểm Địa lý - Lịch sử:* Yên Phong là một huyện đồng bằng, nằm ở phía tây tỉnh Bắc Ninh, thuộc vùng Châu thổ Sông Hồng, nối thủ đô Hà Nội bằng con đường quốc lộ số 1 dài khoảng 30 Km về phía Nam, nơi đây vốn là vùng đất giàu tiềm năng kinh tế của tỉnh Bắc Ninh. Huyện Yên Phong có diện tích tự nhiên 96,9 Km², đất đai màu mỡ, khí hậu ôn hòa. Yên Phong có 14 đơn vị hành chính bao gồm 01 Thị trấn Chờ và 13 xã, với 76 thôn làng, khu phố. Yên Phong có hai đặc điểm địa hình lớn nhất: nằm trong vùng đồng bằng sông Hồng, tương đối bằng phẳng; được bao bọc và chia cắt bởi ba con sông: Sông Cầu bao phía Bắc huyện, sông Cà Lồ bao phía Tây huyện, sông Ngũ Huyện Khê cắt rời 4 xã: Khúc Xuyên, Phong Khê, Vạn An, Hòa Long (4 xã này đã chuyển về thành phố Bắc Ninh). Do có bốn bề bao bọc bởi sông nước nên đã ảnh hưởng không nhỏ đến tốc độ phát triển kinh tế, văn hóa của nhân dân Yên Phong từ trước đến nay.

Yên Phong là một vùng quê của lễ hội, có nhiều đình, chùa cổ kính và kiến trúc đẹp cùng với hơn 57 di tích lịch sử văn hóa được Nhà nước cấp bằng công nhận. Đó là tài sản vô giá trong kho tàng di sản lâu đời của nhân dân địa phương.

- *Về đặc điểm dân số:* Dân số Yên Phong là 170.134 người. Mật độ dân số trung bình của huyện là 1.705 người/Km², là một trong những huyện có mật độ dân số cao và cao hơn so với mật độ dân số trung bình của tỉnh Bắc Ninh.

- *Về đặc điểm kinh tế:* Nền kinh tế của huyện tiếp tục duy trì mức tăng trưởng khá. Sản xuất nông nghiệp duy trì ổn định và có bước phát triển mạnh. Tổng diện tích gieo trồng 10.776,6ha, diện tích nuôi trồng thủy sản 428,4ha, diện

tích cây hoa màu 974,9ha. Đất đai được hình thành chủ yếu do quá trình tự bồi phù sa của hệ thống sông Hồng và sông Thái Bình, trực tiếp là 3 con sông: Sông Cầu, sông Cà Lò, sông Ngũ Huyện Khê nên có 3 nhóm đất chủ yếu: Đất phù sa, đất bạc màu, đất đồi núi vàng, thuận lợi cho việc canh tác, trồng trọt hoa màu. Giao thông thuận lợi: Trung tâm huyện lỵ Yên Phong (Thị trấn Chờ) cách tỉnh lỵ Bắc Ninh 13Km về phía Đông; cách thủ đô Hà Nội 25Km về phía Tây Nam và cách sân bay quốc tế Nội Bài, cửa khẩu hàng không lớn nhất nước 14Km về phía Tây, cách cảng Hải Phòng, cửa khẩu hàng hải lớn nhất miền Bắc 11Km về phía Nam, quốc lộ 18 nối khu chế xuất Đông Anh và sân bay quốc tế Nội Bài với khu công nghiệp và du lịch Quảng Ninh chạy qua Yên Phong từ Tây sang Đông, cùng với đường 179, đường 16 mạng lưới giao thông đường bộ của Yên Phong có nhiều điều kiện thuận lợi trong giao lưu và hội nhập kinh tế, văn hóa, xã hội với các vùng trong tỉnh, trong nước và quốc tế.

2.1.2. Đặc điểm trường THCS ở huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

Hiện tại trong huyện có 15 trường THCS (trong đó 11/15 trường đạt chuẩn quốc gia, 01 trường trọng điểm của huyện) được phân bố đồng đều trong khu vực đảm bảo cho học sinh không phải đi học xa và đáp ứng được với nhu cầu học tập của học sinh. Cơ sở hạ tầng dần được xây dựng kiên cố hóa và đảm bảo trang thiết bị dạy học theo hướng hiện đại. Cơ sở vật chất phục vụ cho việc dạy và học đáp ứng với mặt bằng chung của xã hội: trường học khang trang, trang thiết bị phục vụ cho việc dạy và học đảm bảo theo hướng hiện đại (có máy chiếu, phòng vi tính),... thuận lợi cho việc dạy và học. Tuy nhiên vẫn còn một số trường do xây dựng từ lâu nên khuôn viên nhà trường còn hẹp, phòng học nhỏ gây một số khó khăn trong quá trình học tập.

Các nhà trường đã thực hiện nghiêm túc quy chế chuyên môn, tăng cường đổi mới phương pháp dạy học, sử dụng có hiệu quả đồ dùng dạy học đã đem lại hiệu quả đáng khích lệ. Chất lượng GD&ĐT được phát triển bền vững với kết quả năm sau cao hơn năm trước thể hiện ở 2 mặt giáo dục học lực và hạnh kiểm.

2.1.3. Đặc điểm giáo viên huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

Hiện nay toàn huyện Yên Phong có 548 giáo viên THCS, trong đó trình độ cao đẳng: 76 người, đại học: 445 người và thạc sĩ: 27 người. Nhìn chung đội ngũ GV đáp ứng được yêu cầu về trình độ chuyên môn, năng lực sư phạm, phẩm chất chính trị, nhiệt tình, trách nhiệm với công việc. Giáo viên THCS huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh thường xuyên được tham gia học tập, bồi dưỡng để nâng cao trình độ đáp ứng được yêu cầu mới của giáo dục phổ thông. Hàng năm tổ chức lớp bồi dưỡng lý luận chính trị, tư tưởng đạo đức cho đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên ngành giáo dục vào dịp hè nhằm kịp thời phổ biến những chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, những tài liệu liên quan đến công tác giáo dục và đào tạo. Đội ngũ GV đa phần là người địa phương nên đã yên tâm công tác, có ý thức tiếp cận, tích lũy các phương pháp dạy học mới, bồi dưỡng các tri thức mới... Tuy nhiên do sự tiếp cận các thông tin, cách thức tổ chức hoạt động dạy học, giáo dục cho học sinh còn chưa đa dạng. Một số giáo viên có hạn chế về năng lực phát triển chương trình, năng lực nghiên cứu khoa học, năng lực tích hợp nội dung dạy học, giáo dục. Trình độ, chất lượng của đội ngũ giáo viên có ảnh hưởng lớn đến quá trình giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS

2.1.4. Đặc điểm học sinh THCS huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

Theo số liệu thống kê kết quả năm học 2015 - 2016, 2016 - 2017, kết quả xếp loại 2 mặt giáo dục ở các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong như sau:

Năm học	Học lực					Hạng kiểm			
	Giỏi	Khá	TB	Yếu	Kém	Tốt	Khá	TB	Yếu
2015 - 2016									
Số lượng 9534	2278	4104	2892	250	10	7334	1853	298	49
%	23,89	43,05	30,33	2,62	0,10	76,92	19,44	3,13	0,51
2016- 2017									
Số lượng 9751	2403	4340	2778	223	7	7506	1904	294	47
%	24,64	44,51	28,49	2,29	0,07	76,98	19,53	3,02	0,48

Nhìn vào bảng ta thấy tỷ lệ HS xếp loại đạo đức tốt duy trì ở mức cao tạo tiền đề nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện. Chất lượng, số lượng học sinh có học lực khá, giỏi luôn tăng. Kết quả thi học sinh giỏi cấp tỉnh nhiều năm liền giữ vững ở vị trí tốp đầu trong tỉnh. Nền nếp toàn ngành ổn định, công tác giảng dạy tốt.

Học sinh THCS có đặc điểm tâm lý chung của lứa tuổi thiếu niên như đặc điểm “khủng hoảng”, “khó bảo” của giai đoạn chuyển tiếp, tình cảm, dễ xúc động, ... Nhưng nhìn chung học sinh THCS trên địa bàn huyện Yên Phong có ý thức học tập và rèn luyện tốt, hăng hái tham gia các hoạt động do Nhà trường và địa phương tổ chức.

2.2. Khái quát về khảo sát thực trạng giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

2.2.1. Mục đích khảo sát

Đánh giá thực trạng hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh của các trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh; đánh giá những yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động giáo dục nhằm xác định cơ sở thực tiễn cho việc đề xuất các biện pháp.

2.2.2. Nội dung khảo sát

Thực trạng nhận thức của cán bộ, giáo viên về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS.

Thực trạng về mức độ và hiệu quả việc tổ chức giáo dục giáo truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

Những khó khăn trong việc giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

2.2.3. Đối tượng khảo sát

- 65 GV trong đó: 20 Cán bộ quản lý, 45 giáo viên (bao gồm giáo viên giảng dạy môn lịch sử, ngữ văn, giáo dục công dân và giáo viên chủ nhiệm của 10 trường THCS trong huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

- Khảo sát 200 học sinh THCS của 10 trường THCS trong huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

2.2.4. Phương pháp khảo sát và xử lý kết quả khảo sát

2.2.4.1. Phương pháp khảo sát

- *Phương pháp phỏng vấn*: Phỏng vấn các cán bộ quản lý, giáo viên và học sinh THCS huyện Yên Phong để tìm hiểu sâu hơn nhận thức về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương của học sinh, mức độ và hiệu quả việc giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

- *Phương pháp điều tra bằng phiếu hỏi*: Nhằm thu thập thông tin về ý nghĩa, nhận thức, mức độ và hiệu quả giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong hiện nay.

Phiếu điều tra đối với cán bộ quản lý, giáo viên gồm 8 câu hỏi và phiếu điều tra đối với học sinh gồm 7 câu hỏi. Kết quả thu được làm căn cứ đề xuất quy trình và giải pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

2.2.4.2. Xử lý số liệu khảo sát

- Số liệu thu được từ phiếu hỏi được chúng tôi tiến hành xử lý theo tỷ lệ % và tính điểm trung bình để sắp xếp theo thứ bậc.

- Điểm trung bình các mục trong các bảng được tính theo công thức:

$$\bar{X} = \frac{\sum X_i K_i}{\sum K_i} = \frac{\sum X_i K_i}{N}$$

Các đại lượng trong công thức được quy định \bar{X} : Điểm trung bình; K_i : Số người cho điểm số X_i ; N : Số người tham gia đánh giá.

- Xác định điểm số cho các mức độ đánh giá: Trong quá trình điều tra, để lượng hoá các mức độ đánh giá, chúng tôi đã tiến hành cho điểm tương ứng với

các mức độ đó, khoảng cách giữa các thang đo là: $(4-3)/4 = 0,75$. Cách tính điểm được thể hiện như sau:

Các mức độ	Điểm			
	4	3	2	1
Mức độ nhận thức	Rất quan trọng	Quan trọng	Ít quan trọng	Không quan trọng
Mức độ thực hiện	Rất thường xuyên	Thường xuyên	Đôi khi	Không bao giờ
Mức độ chất lượng	Tốt	Khá	Trung bình	Yếu
Mức độ phù hợp	Rất phù hợp	Phù hợp	Ít phù hợp	Không phù hợp
Mức độ khả thi	Rất khả thi	Khả thi	Ít khả thi	Không khả thi
Mức điểm	3,26 - 4,0	2,51 - 3,25	1,76 - 2,50	1 - 1,75

2.3. Kết quả khảo sát thực trạng giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

2.3.1. Thực trạng nhận thức của cán bộ, giáo viên, học sinh về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương

Ở phần này, tác giả tập trung đi tìm hiểu: Nhận thức của cán bộ giáo viên về khái niệm giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

2.3.1.1. Nhận thức của cán bộ, giáo viên về khái niệm giáo dục truyền thống lịch sử địa phương

Để tìm hiểu nhận thức của cán bộ, giáo viên về khái niệm giáo dục truyền thống lịch sử địa phương, tác giả đã tiến hành khảo sát bằng phiếu hỏi đến 20 CBQL, 45 GV tại 10 trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh. Sau quá trình khảo sát thực tế, xử lý số liệu và phân tích thực trạng nhận thức của cán bộ, giáo viên về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương. Có nhiều ý kiến khác nhau xung quanh khái niệm về giáo dục truyền thống địa phương, kết quả khảo sát như sau:

Bảng 2.1. Nhận thức của CBQL, GV về khái niệm giáo dục truyền thống lịch sử địa phương

STT	Nội dung	Số ý kiến (người)	Tỷ lệ %
1	Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương là hoạt động truyền thụ những tri thức lịch sử của địa phương đến học sinh	08/65	12,3
2	Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương là quá trình tổ chức có mục đích, có kế hoạch của giáo viên nhằm truyền thụ những tri thức về truyền thống lịch sử địa phương thông qua các phương pháp, hình thức giáo dục khác nhau nhằm nâng cao hiểu biết về bản sắc văn hóa, ý thức tự hào dân tộc, lòng yêu nước của học sinh.	16/65	24,6
3	Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương là quá trình sư phạm được tổ chức có mục đích, có kế hoạch trong đó, dưới vai trò chủ đạo của nhà giáo dục, đối tượng giáo dục (học sinh) tự giác, tích cực, chủ động tham gia vào các hoạt động giáo dục nhằm lĩnh hội những tri thức về lịch sử địa phương, về văn hoá địa phương nhằm củng cố tình yêu quê hương, yêu nước, tự hào dân tộc; hình thành và rèn luyện hành vi, thói quen phù hợp với yêu cầu xã hội.	41/65	63,1

Qua số liệu thu thập được ở trên ta thấy 63,1% cán bộ, giáo viên nhận thức đúng và đầy đủ về khái niệm giáo dục truyền thống lịch sử địa phương, 36,9% cán bộ, giáo viên nhận thức chưa đầy đủ về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

Chúng tôi phỏng vấn trực tiếp một số giáo viên về nội dung khảo sát này thì thu được nhiều ý kiến khác nhau nhưng phản ánh đúng kết quả khảo sát ở trên, các ý kiến tập trung vào 3 hướng:

Hướng thứ nhất: Đồng nghĩa giáo dục truyền thống lịch sử địa phương với dạy học phần lịch sử địa phương trong chương trình THCS.

Hướng thứ hai: Cho rằng giáo dục truyền thống lịch sử địa phương là tổ chức dạy học có chú ý đến lồng ghép giáo dục truyền thống lịch sử vào các nội dung có ưu thế.

Hướng thứ ba: Cho rằng giáo dục truyền thống lịch sử địa phương là nội dung giáo dục lớn, được tiến hành ở cả tổ chức dạy học và giáo dục. Huy động mọi nguồn lực của nhà trường vào công tác giáo dục.

3.2.1.2. Thực trạng nhận thức về ý nghĩa của giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS

Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS có những ý nghĩa nhất định, nhận thức được ý nghĩa này là cơ sở quan trọng để cán bộ, giáo viên tiến hành các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương trong nhà trường. Vì vậy tác giả tiếp tục khảo sát nhận thức của cán bộ, giáo viên về ý nghĩa của việc giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh. Kết quả thể hiện trong bảng 2.2.

Bảng 2.2: Thực trạng mức độ nhận thức của CBQL, giáo viên về ý nghĩa của giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS

Stt	Nội dung	Ý kiến đánh giá						
		Rất quan trọng	Quan trọng	Bình thường	Không quan trọng	ĐTB	Mức độ	Thứ tự
1	Giáo dục cho học sinh lòng yêu quê hương, yêu gia đình, làng xóm, tự hào về quê hương;	55	10	0	0	3.85	4	1
2	Giáo dục ý thức xây dựng quê hương, ý thức tôn trọng và bảo vệ các di tích lịch sử ở địa phương;	50	15	0	0	3.77	4	2
3	Làm cho vốn tri thức của học sinh về lịch sử dân tộc và lịch sử thế giới trở nên hoàn chỉnh, đa dạng, sinh động, phong phú;	35	30	0	0	3.54	4	3
4	Làm cho học sinh không chỉ hiểu biết về TTLSDP mà còn hiểu biết đầy đủ, sâu sắc hơn tiến trình lịch sử dân tộc và thế giới.	35	27	3	0	3.49	4	4
5	Là biện pháp thiết thực để bảo vệ di sản văn hóa;	38	12	15	0	3.35	4	5
6	Góp phần xây dựng thế giới quan và tư duy biện chứng cho học sinh;	37	13	15	0	3.34	4	6
7	Rèn luyện cho các em thói quen học kết hợp với hành cũng như các kỹ năng về hoạt động thực tiễn	20	23	22	0	2,97	3	8
8	Định hướng cho các em thái độ ứng xử phù hợp, có văn hóa.	20	30	15	0	3.08	3	7
	Điểm trung bình					3.42	4	

Khi khảo sát nhận thức của cán bộ, giáo viên về ý nghĩa của việc giáo dục truyền thống lịch sử địa phương, tác giả đã đưa ra 8 ý nghĩa, kết quả khảo sát cho thấy: CBQL, GV đánh giá cao các nội dung chúng tôi đưa ra về ý nghĩa của giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS (điểm trung bình: 3,42). Tuy nhiên, phân tích từng nội dung có thể mức độ đánh giá có sự phân tầng như sau:

Đánh giá ở mức cao nhất là:

Giáo dục cho học sinh lòng yêu quê hương, yêu gia đình, làng xóm, tự hào về quê hương; (ĐTB: 3,85)

Giáo dục ý thức xây dựng quê hương, ý thức tôn trọng và bảo vệ các di tích lịch sử ở địa phương; (ĐTB: 3,77)

Ở mức thấp hơn là:

Làm cho vốn tri thức của học sinh về lịch sử dân tộc và lịch sử thế giới trở nên hoàn chỉnh, đa dạng, sinh động, phong phú; (ĐTB: 3,54)

Làm cho học sinh không chỉ hiểu biết về TTLSDP mà còn hiểu biết đầy đủ, sâu sắc hơn tiến trình lịch sử dân tộc và thế giới. (ĐTB: 3,49)

Là biện pháp thiết thực để bảo vệ di sản văn hóa; (ĐTB: 3,35)

Góp phần xây dựng thế giới quan và tư duy biện chứng cho học sinh; (ĐTB: 3,34)

Ở mức thấp nhất là:

Rèn luyện cho các em thói quen học kết hợp với hành cũng như các kỹ năng về hoạt động thực tiễn (ĐTB: 2,97)

Định hướng cho các em thái độ ứng xử phù hợp, có văn hóa. (ĐTB: 3,08).

Để khẳng định rõ hơn, tác giả đã phỏng vấn đồng chí: *L.T.N.K - Hiệu trưởng trường THCS Yên Phong* về ý nghĩa của giáo dục truyền thống lịch sử địa phương với việc rèn luyện cho các em thói quen học kết hợp với hành cũng như các kỹ năng về hoạt động thực tiễn, đồng chí trả lời: *Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương chủ yếu giáo dục cho học sinh hiểu rõ hơn về quê hương mình, yêu quê hương, yêu gia đình, làng xóm, tự hào về quê hương, giúp các em*

có ý thức xây dựng quê hương và bảo vệ các di tích lịch sử của địa phương. Như vậy, những ý nghĩa trực tiếp ảnh hưởng đến kết quả giáo dục được CBQL, GV đánh giá cao; còn xa hơn, là góp phần hình thành tư duy khoa học, định hướng hoàn thiện nhân cách lại không được đánh giá cao bằng. Điều này làm cho những hoạt động giáo dục giá trị truyền thống lịch sử địa phương có những định hướng để làm tốt trong thực tế, nhưng chưa có tầm chiến lược lâu dài.

2.3.2. Thực trạng hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

2.3.2.1. Thực trạng thực hiện mục tiêu giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh

Để nắm được thực trạng thực hiện mục tiêu giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh, tác giả đã đưa ra 5 mục tiêu. Kết quả thể hiện trong bảng 2.3.

Qua bảng số liệu có thể thấy, mục tiêu giáo dục truyền thống lịch sử địa phương được xếp theo thứ tự như sau: mục tiêu về kiến thức, mục tiêu về thái độ, mục tiêu về kỹ năng:

Được đánh giá cao nhất là mục tiêu về kiến thức: “Trang bị cho học sinh có hiểu biết về các sự kiện lịch sử, biểu tượng lịch sử, quá trình hình thành, xây dựng và phát triển của vùng đất quê hương nơi các em đang học tập và sinh sống” (ĐTB: 3,15, xếp thứ 1)

Tiếp đó là mục tiêu về thái độ: “Hình thành tình yêu quê hương, niềm tự hào về truyền thống lịch sử địa phương, có ý thức giữ gìn và phát huy truyền thống địa phương” (ĐTB: 3.09, xếp thứ 2)

Mục tiêu về kỹ năng: “Nhằm thực hiện nguyên lý giáo dục gắn nhà trường với thực tiễn cuộc sống, học đi đôi với hành. Rèn luyện cho học sinh kỹ năng chăm sóc, bảo vệ những di tích lịch sử của địa phương. Chuyển biến trong hành động của các em để gìn giữ và phát huy bản sắc văn hóa địa phương, dân tộc” (ĐTB: 2.94, xếp thứ 3).

Bảng 2.3: Thực trạng thực hiện mục tiêu của giáo dục truyền thống lịch sử

**địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong,
tỉnh Bắc Ninh**

Stt	Mục tiêu giáo dục	Kết quả đánh giá						
		Tốt	Khá	Bình thường	Không tốt	ĐTB	Mức độ	Thứ tự
1	Nhằm thực hiện nguyên lý giáo dục gắn nhà trường với thực tiễn cuộc sống, học đi đôi với hành. Rèn luyện cho học sinh kỹ năng chăm sóc, bảo vệ những di tích lịch sử của địa phương. Chuyên biến trong hành động của các em để gìn giữ và phát huy bản sắc văn hóa địa phương, dân tộc.	17	27	21	0	2.94	3	3
2	Góp phần vào việc giáo dục tư tưởng, chính trị, lao động, đạo đức, thẩm mỹ cho học sinh và cho giáo viên, cũng như góp phần gìn giữ và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc.	13	22	30	0	2.74	3	5
3	Khơi dậy trong thế hệ trẻ lòng tự hào dân tộc và ý thức trách nhiệm xây dựng quê hương, đất nước ngày một giàu đẹp, văn minh.	15	30	20	0	2.92	3	4
4	Trang bị cho học sinh có hiểu biết về các sự kiện lịch sử, biểu tượng lịch sử, quá trình hình thành, xây dựng và phát triển của vùng đất quê hương nơi các em đang học tập và sinh sống;	20	35	10	0	3.15	3	1
5	Hình thành tình yêu quê hương, niềm tự hào về truyền thống lịch sử địa phương, có ý thức gìn giữ và phát huy truyền thống địa phương.	19	33	13	0	3.09	3	2
	Trung bình chung					2.97	3	

Các mục tiêu xa hơn được xếp thứ 4 và 5:

“Khơi dậy trong thế hệ trẻ lòng tự hào dân tộc và ý thức trách nhiệm xây dựng quê hương, đất nước ngày một giàu đẹp, văn minh.” (ĐTB: 2.92, xếp thứ 4).

“Góp phần vào việc giáo dục tư tưởng, chính trị, lao động, đạo đức, thẩm mỹ cho học sinh và cho giáo viên, cũng như góp phần gìn giữ và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc” (ĐTB: 2.74, xếp thứ 5).

Đánh giá chung mức độ thực hiện mục tiêu là “Khá” (ĐTB: 2.97). Việc thực hiện các mục tiêu giáo dục được cán bộ, giáo viên thực hiện một cách tương đối đồng bộ thể hiện qua kết quả điều tra với điểm trung bình trung từ 2.74 đến 3.15.

2.3.2.2. Thực trạng thực hiện nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh

Trong phạm vi đề tài nghiên cứu, tác giả khảo sát chất lượng thực hiện 3 nội dung giáo dục, kết quả thu được thể hiện trong bảng 2.4:

Bảng 2.4: Đánh giá của CBQL, GV về thực trạng thực hiện nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương

STT	Nội dung GDTLLSĐP	Cán bộ, giáo viên					
		Tốt	Khá	Bình thường	Không tốt	Điểm TB	Thứ tự
1	Truyền thống dựng nước và giữ nước của dân tộc	22	30	13	0	3.14	1
2	Truyền thống VH dân tộc	18	35	12	0	3.09	2
3	Truyền thống hiếu học	15	29	21	0	2.91	3

Đánh giá chung về thực trạng thực hiện nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương của CBQL, GV ở mức Khá với điểm trung bình từ 2.91 đến 3.14.

Qua phỏng vấn giáo viên, chúng tôi được biết các nhà trường THCS trên

địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh chú trọng giáo dục cho học sinh những nội dung sau:

Giáo dục truyền thống dựng nước và giữ nước của dân tộc: thông qua dạy lịch sử hình thành tỉnh Bắc Ninh; Phong trào yêu nước chống thực dân Pháp ở Bắc Ninh trước khi ĐCS Việt Nam ra đời; Phong trào đấu tranh cách mạng của nhân dân Bắc Ninh dưới sự lãnh đạo của ĐCS VN; Bắc Ninh khôi phục và phát triển KT-XH

Truyền thống văn hóa dân tộc: Làng nghề truyền thống ở Bắc Ninh (Làm Gốm; Đúc đồng; Rèn sắt; Nuôi tằm, ươm tơ, dệt vải; Nung gạch, ngói và vôi,...); Lễ hội ở Bắc Ninh (Lễ hội Lim (thị trấn Lim, huyện Tiên Du) được tổ chức vào 13 tháng giêng hàng năm, tổ chức thi hát quan họ; Lễ hội đền Bà Chúa Kho, Thành phố Bắc Ninh; Lễ hội làng Tam Tảo, xã Phú Lâm, huyện Tiên Du, ...); Quan họ Bắc Ninh

Truyền thống hiếu học: Các tấm gương hiếu học, các danh nhân, truyền thống khoa, bảng của địa phương, ...

Để có những thông tin chi tiết hơn về việc thực hiện nội dung giáo dục, chúng tôi tìm hiểu việc đảm bảo các yêu cầu khi xây dựng nội dung giáo dục của giáo viên. Kết quả khảo sát như sau:

Bảng số liệu 2.5 cho thấy việc đảm bảo các yêu cầu khi xây dựng nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương được xếp theo thứ tự từ cao xuống thấp như sau:

1. Nội dung đưa ra giảng dạy đảm bảo tính chính xác về thông tin, không sai lệch được cán bộ, giáo viên đánh giá ở mức cao nhất, với (ĐTB = 3.85)
2. Nội dung giáo dục phù hợp với mục tiêu chương trình giáo dục trung học. (ĐTB = 3.57)
3. Nội dung giáo dục phải phản ánh được bản sắc văn hóa truyền thống của địa phương nơi học sinh đang tham gia học tập. (ĐTB = 3.54)
4. Nội dung giáo dục tính gần gũi, dễ nhớ mang tính cụ thể, phù hợp với

trình độ nhận thức của học sinh. (ĐTB = 3.38)

5. Nội dung đa dạng, phong phú không nhàm chán. (ĐTB = 3.05)

6. Nội dung giáo dục được lựa chọn cần đặc sắc, cô đọng, súc tích, không dàn trải. (ĐTB = 3.09)

Các yêu cầu chúng tôi đưa ra trong xây dựng nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh đều được cán bộ, giáo viên đánh giá mức độ thực hiện cao với điểm trung bình từ 3.09 - 3.58.

Bảng 2.5. Đánh giá của GV về thực trạng đảm bảo các yêu cầu khi xây dựng nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

STT	Yêu cầu	Mức độ thực hiện					Thứ tự
		Tốt	Khá	Bình thường	Không tốt	ĐTB	
1	Nội dung giáo dục tính gần gũi, dễ nhớ mang tính cụ thể, phù hợp với trình độ nhận thức của học sinh.	25	40	0	0	3.38	4
2	Nội dung giáo dục phù hợp với mục tiêu chương trình giáo dục trung học.	37	28	0	0	3.57	2
3	Nội dung đa dạng, phong phú không nhàm chán.	18	32	15	0	3.05	5
4	Nội dung giáo dục phải phản ánh được bản sắc văn hóa truyền thống của địa phương nơi học sinh đang tham gia học tập.	35	30	0	0	3.54	3
5	Nội dung giáo dục được lựa chọn cần đặc sắc, cô đọng, súc tích, không dàn trải.	21	29	15	0	3.09	6
6	Nội dung đưa ra giảng dạy đảm bảo tính chính xác về thông tin, không sai lệch.	55	10	0	0	3.85	1
						3.41	

2.3.2.3. Thực trạng thực hiện các con đường tổ chức giáo dục truyền thống lịch

sử địa phương cho học sinh

** Thực trạng về mức độ thực hiện về các con đường giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở các trường THCS hiện nay*

Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS được thực hiện thông qua nhiều con đường khác nhau, tuy nhiên mức độ và hiệu quả thực hiện lại khác nhau nên việc nhận biết được thực trạng này là cơ sở để đề xuất các biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho phù hợp. Kết quả khảo sát được thể hiện trong bảng 2.6 và 2.7

Bảng 2.6: Thực trạng mức độ thực hiện con đường giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

STT	Hình thức	Cán bộ, giáo viên					
		Rất thường xuyên	Thường xuyên	Đôi khi	Không bao giờ	Điểm TB	Xếp thứ hạng
1	Thông qua tổ chức hoạt động dạy học (qua các bài học tên lớp)	5	60	0	0	3.08	1
2	Thông qua tổ chức hoạt động ngoại khóa môn học	2	10	33	20	1.91	4
3	Hoạt động ngoài giờ lên lớp	0	0	60	5	1.92	2
4	Hoạt động trải nghiệm, thực tiễn	3	13	25	24	1.92	2

Bảng số liệu cho thấy:

Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương thông qua các hoạt động dạy học trên lớp được thực hiện ở mức “thường xuyên” với (ĐTB = 3.08).

Điều đó cho thấy đây là con đường giáo dục chủ yếu được sử dụng trong

nhà trường để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh.

Qua nghiên cứu thực tế chúng tôi nhận thấy, giáo dục truyền thống lịch sử địa phương có thể được lồng ghép, tích hợp trong các môn học, các nội dung có ưu thế như lịch sử (phần lịch sử địa phương), ngữ văn, ...

Còn thông qua các con đường khác chỉ được đánh giá ở mức độ “đôi khi”: Trong khi đó, ngoại khóa môn học, hoạt động ngoài giờ lên lớp, hoạt động trải nghiệm, thực tiễn có ĐTB dưới 2.00.

Chúng tôi tiến hành phỏng vấn các cán bộ quản lý trường THCS về việc tổ chức các hoạt động để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh thì được biết: Các hoạt động giáo dục được tổ chức gắn với chủ điểm giáo dục, gắn với các ngày lễ kỷ niệm nên chỉ tổ chức một năm/lần. Hơn nữa đây là một nội dung giáo dục trong rất nhiều nội dung giáo dục khác nên không thể tổ chức thường xuyên các hoạt động này được. Các hoạt động cụ thể là:

Đi viếng và chăm sóc các nghĩa trang liệt sĩ, các nhà bia tưởng niệm, các tượng đài của anh hùng liệt sĩ; (1 lần/năm)

Viếng thăm và chăm sóc, nuôi dưỡng các anh hùng, các nhân vật, nhân chứng lịch sử gắn liền với lịch sử cách mạng địa phương; các Mẹ Việt Nam anh hùng còn sống; (1 lần/năm)

+ Tổ chức bài học tại địa phương, trong nhà bảo tàng, phòng truyền thống... (1 lần)

+ Tổ chức cho các nhân chứng lịch sử kể lại cho học sinh về các vấn đề có liên quan đến các sự kiện lịch sử ở địa phương. (1 lần)

Việc triển khai các hoạt động giáo dục trên thực tế gặp nhiều khó khăn như: sự hỗ trợ, ủng hộ của phụ huynh học sinh, chính quyền địa phương, các tổ chức, ban ngành có liên quan. Một lý do khác khiến nhiều trường hạn chế tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương trên thực địa liên quan đến việc quản lý và đảm bảo sự an toàn cho học sinh bởi đặc điểm tâm lý của lứa

tuổi này các em rất hiếu động, tò mò. Chính vì vậy, nếu các nhà trường tổ chức hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp thì thường chọn các địa điểm gần trường, không đòi hỏi kinh phí và thời gian tổ chức nhiều.

2.3.2.4. Thực trạng thực hiện phương pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh

Chúng tôi tìm hiểu mức độ sử dụng các phương pháp giáo dục để truyền tải nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh. Kết quả như sau:

Bảng 2.7: Thực trạng mức độ sử dụng phương pháp trong giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

TT	Nội dung	Ý kiến đánh giá					
		Rất thường xuyên	Thường xuyên	Đôi khi	Không bao giờ	Điểm TB	Thứ tự
1	Phương pháp giảng giải	22	30	11	2	3.11	3
2	Phương pháp kể chuyện	21	34	10	0	3.17	2
3	Phương pháp nêu gương	15	24	19	7	2.72	4
4	Phương pháp làm việc nhóm	5	19	30	11	2.28	7
5	Phương pháp nêu vấn đề	25	36	4	0	3.32	1
6	Phương pháp trải nghiệm	10	17	28	10	2.44	5
7	Phương pháp đóng vai	1	9	35	20	1.86	8
8	Phương pháp giao việc	3	35	22	5	2.55	6

Phương pháp được sử dụng ở mức thường xuyên là: Phương pháp nêu vấn đề (ĐTB = 3.32), phương pháp kể chuyện (ĐTB = 3.17), phương pháp giảng giải (ĐTB = 3.11);

Phương pháp ít được sử dụng để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương

cho học sinh là: Phương pháp đóng vai (ĐTB = 1.86), phương pháp làm việc nhóm (ĐTB = 2.28), phương pháp trải nghiệm (ĐTB = 2.44).

Kết quả đánh giá này hoàn toàn tương đồng với đánh giá về mức độ sử dụng các con đường giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh.

2.3.2.5. Kết quả hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương

Chúng tôi tiến hành đánh giá kết quả thực hiện các con đường giáo dục, kết quả sử dụng phương pháp giáo dục, đánh giá chung và kết quả thể hiện ở học sinh. Kết quả khảo sát thể hiện trong các bảng số liệu sau:

Bảng 2.8: Đánh giá của CBQL, GV về kết quả thực hiện con đường giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

TT	Hình thức	Cán bộ, giáo viên					
		Tốt	Khá	Trung bình	Yếu	Điểm TB	Xếp loại
1	Thông qua tổ chức hoạt động dạy học (qua các bài học trên lớp).	30	25	10	0	3.31	2
2	Hoạt động ngoài giờ lên lớp	28	30	7	0	3.32	1
3	Thông qua tổ chức hoạt động ngoại khóa môn học	29	25	11	0	3.28	4
4	Hoạt động trải nghiệm, thực tiễn	35	15	15	0	3.31	2

Qua bảng 2.8 cho thấy: Đánh giá về kết quả thực hiện các con đường giáo dục lại có sự tương đồng rất cao với mức độ đánh giá tập trung là “Khá”, sự chênh lệch không đáng kể về điểm trung bình cho thấy mặc dù không được tổ chức thường xuyên nhưng giáo dục thông qua hoạt động giáo dục, hoạt động trải nghiệm, hoạt động ngoại khóa có kết quả rất cao. Như vậy qua đánh giá của CBQL, GV về kết quả thực hiện các con đường giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS trên địa bàn huyện Yên Phong đòi hỏi giáo viên phải

phối kết hợp các con đường giáo dục một cách linh hoạt nhằm đem lại kết quả giáo dục cao nhất, thực hiện theo nguyên lý giáo dục học đi đôi với hành, lý luận gắn liền với thực tiễn.

Bảng 2.9: Đánh giá của CBQL, GV về kết quả giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở các trường THCS huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

Ý kiến đánh giá								ĐTB
Tốt		Khá		Bình thường		Không tốt		
SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	
5	7.7	35	53.8	25	38.5	0	0.0	2.69

Nhìn vào bảng số liệu trên ta thấy kết quả hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương chưa đem lại kết quả cao, số ý kiến nhận xét tốt là 5/65 ý kiến = 7.7%, trong đó chủ yếu là ý kiến đánh giá khá và trung bình không có ý kiến nào đánh giá là không tốt, với điểm trung bình trung 2.69. Đây là cơ sở để tác giả đề ra biện pháp kịp thời điều chỉnh nhằm thu được kết quả tốt hơn trong quá trình giáo dục sau này.

Kết quả khảo sát học sinh

** Nhận thức của học sinh về đặc điểm vùng miền và giá trị truyền thống của địa phương.*

Để biết được nhận thức của học sinh về đặc điểm vùng miền và giá trị truyền thống của địa phương, tác giả đã tiến hành điều tra 200 học sinh của 10 trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh với 4 câu hỏi (từ câu 1 đến câu 4 với nội dung câu hỏi: kể tên các huyện, thị xã, thành phố hiện nay của tỉnh Bắc Ninh hiện nay, tỉnh Bắc Ninh giáp với các tỉnh nào, địa danh của một số nghề truyền thống, kể tên các lễ hội ở Bắc Ninh mà em biết), kết quả thu được như sau:

- Với câu hỏi: Em hãy kể tên các huyện, thị xã, thành phố hiện nay của

tỉnh Bắc Ninh hiện nay. Có 132/200 em = 66 % trả lời đúng và đầy đủ: Bắc Ninh có 8 huyện, thị và thành phố (thành phố Bắc Ninh, thị xã Từ Sơn, huyện Yên Phong, Thuận Thành, Tiên Du, Quế Võ, Gia Bình, Lương Tài), 57/200 em = 28.5 % trả lời có 7 huyện, thị xã và thành phố và 11/200 = 5.5% trả lời có 6 huyện, thị. Như vậy số các em trả lời đúng là rất cao chiếm tỷ lệ 75.5% còn lại các em trả lời đúng nhưng chưa đủ.

- Với câu hỏi: tỉnh Bắc Ninh giáp với các tỉnh nào sau đây (Bắc cạn, Bắc Giang, Thái Nguyên, Hà Nội, Hải Dương, Hải Phòng, Thái Bình, Hưng Yên). Có 105/200 em = 52.5 trả lời đúng, còn lại 47.5% các em trả lời chưa đầy đủ.

- Với câu hỏi: Em hãy cho biết các làng nghề truyền thống sau ở đâu: 52% các em trả lời đúng và đầy đủ, 48 % các em trả lời chưa đầy đủ. Để làm rõ hơn về vấn đề này, tôi có phỏng vấn 1 em học sinh: M.B Hiếu, học sinh trường THCS thị trấn Chờ: em biết được địa danh các làng nghề truyền thống đó trên cơ sở nào? Em đã nhanh chóng trả lời: em biết được qua bài học và nghe người lớn kể chuyện.

- Với câu hỏi: Hãy kể tên các lễ hội ở Bắc Ninh mà em biết: 78.8% các em kể được 3 lễ hội nổi tiếng của tỉnh như Hội Lim, hội Dâu, hội Đền Đô,.. và lễ hội ở địa phương mình, ngoài ra các em không nắm rõ. Để hiểu rõ hơn về vấn đề này, tác giả đã phỏng vấn em: N.N. Quang: học sinh trường Trung học cơ sở Yên Phong: Em hãy kể tên các lễ hội mà em biết, em biết trên cơ sở nào? em đã kể tên một số lễ hội: hội Lim, hội Đền Đô, và hội ở làng. Các lễ hội ở địa phương khác, em biết được là qua học tập và nghe người lớn kể. Bản thân em chưa có điều kiện để đi xem những lễ hội đó.

* Với câu hỏi: Ý kiến đề xuất của em để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương trong nhà trường được tốt hơn?

Đa phần các em có ý kiến: Cần tăng cường hoạt động trải nghiệm, thực tế,

tổ chức các buổi nói chuyện với các nhân chứng lịch sử, các trò chơi, cuộc thi... có như vậy mới kích thích nhu cầu học tập của các em.

Như vậy với việc sử dụng phiếu đánh giá học sinh, phỏng vấn học sinh về nhận thức làng nghề và lễ hội ở địa phương và ý kiến đề xuất của các em để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương trong nhà trường được tốt hơn sẽ là cơ sở để tác giả đưa ra các giải pháp cụ thể nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương trong thời gian tới.

2.3.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến việc giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

Thông qua việc khảo sát ý kiến các cán bộ, giáo viên về các yếu tố ảnh hưởng đến việc giáo dục truyền thống lịch sử địa phương. Kết quả thu được ở bảng 2.10

Nhìn vào kết quả bảng 2.10 tác giả nhận định về mức độ ảnh hưởng đến hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương ở trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh như sau:

Nhận thức của CBQL và GV về hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương được cán bộ, giáo viên đánh giá ở mức độ rất ảnh hưởng 51/65 ý kiến = 78,5%, 14/65 ý kiến = 21.5% đánh giá ở mức độ ảnh hưởng, với ĐTB = 3.78. Nhận thức, thái độ hứng thú của học sinh trung học đối với hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương được xếp thứ 2 với ĐTB= 3.65.

Bảng 2.10: Đánh giá của cán bộ, giáo viên về các yếu tố ảnh hưởng đến việc giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

STT	Các yếu tố ảnh hưởng	Mức độ ảnh hưởng					
		Rất ảnh hưởng	Ảnh hưởng	Bình thường	Không ảnh hưởng	ĐTB	Thứ tự
1	Nhận thức của CBQL và GV về hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.	51	14	0	0	3.78	1
2	Trình độ, năng lực của đội ngũ CBQL và GV.	34	31	0	0	3.52	4
3	Nhận thức thái độ, hứng thú của HS trung học đối với hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.	42	23	0	0	3.65	2
4	Quan điểm chỉ đạo của các cấp quản lý về hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.	22	43	0	0	3.34	6
5	Nội dung, chương trình giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.	25	40	0	0	3.38	5
6	Cơ sở vật chất, tài liệu phục vụ hoạt động giáo dục truyền	41	24	0	0	3.63	3

	thống lịch sử địa phương.						
7	Sự phối hợp giữa gia đình và nhà trường	18	47	0	0	3.28	7

Như vậy để hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh đem lại kết quả cao đòi hỏi phải có sự nhận thức đúng đắn từ cán bộ, giáo viên trên cơ sở đó hình thành cho các em ý thức, thái độ và hứng thú đối với môn học.

Ngoài ra các yếu tố cơ sở vật chất, tài liệu phục vụ hoạt động giáo dục truyền thống cũng có vai trò quan trọng giúp các em có điều kiện thuận lợi hơn trong quá trình lĩnh hội tri thức.

Với kết quả khảo sát về các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương, tác giả đã thu được kết quả với điểm trung bình trung từ 3.28- 3.78 tức là ở mức rất quan trọng và quan trọng, không có ý kiến đánh giá nào ở mức bình thường và không ảnh hưởng. Qua đây giúp tác giả nhận định được để đem lại kết quả cao trong hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương chúng ta phải coi trọng đến nhiều yếu tố trong đó không thể không kể sự phối hợp giữa gia đình và nhà trường.

2.4. Đánh giá chung về thực trạng giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh

Nghiên cứu thực trạng giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh chúng tôi có kết luận sau:

2.4.1. Đánh giá về nhận thức

Về phía CBQL, GV: đa số CBQL, GV đã có nhận thức đúng về khái niệm giáo dục truyền thống lịch sử địa phương (tỷ lệ 63.1%) và ý nghĩa của hoạt động giáo dục này. Tuy nhiên vẫn còn có một tỷ lệ nhỏ GV nhận thức chưa thực sự triệt để nên kết quả khảo sát chưa cao (36.9%). Tất cả cán bộ giáo viên đều cho rằng sự cần thiết phải giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh.

Về phía học sinh đã có nhận thức đúng nhưng chưa đầy đủ về tên các huyện, thị xã và thành phố của tỉnh, về vị trí địa lý, các lễ hội, làng nghề,... của tỉnh.

Điều này cho thấy nhận thức của GV, HS chưa thật sự sâu sắc, chưa trở thành yếu tố thúc đẩy GV có ý thức triển khai tổ chức hoạt động này, cũng như HS chưa tích cực tham gia vào hoạt động dạy học, giáo dục về TTLSDP.

2.4.2. Đánh giá về việc thực hiện mục tiêu, nội dung, con đường, phương pháp tổ chức giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS

Nhìn chung nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh đã được thực hiện tương đối thường xuyên với các nội dung và hình thức khác nhau. Tuy nhiên kết quả đem lại chưa thực sự như mong muốn.

Việc thực hiện mục tiêu, nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở các trường THCS huyện Yên Phong đã được chú trọng tổ chức thực hiện và kết quả được đánh giá ở mức khá.

Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh đã được nhà trường tổ chức chủ yếu qua con đường dạy học và đôi khi thông qua tổ chức hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp. Thông qua con đường dạy học phần lớn mới chỉ tiếp cận dưới góc độ nội dung môn học chiếm ưu thế, các bài học về lịch sử địa phương. Phương pháp sử dụng trong giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh chủ yếu là các phương pháp truyền thống như: giảng giải, nêu vấn đề, kể chuyện,

Hoạt động giáo dục, hoạt động trải nghiệm có thể mạnh trong giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh, tuy nhiên mức độ sử dụng để giáo dục chưa nhiều, chưa được sử dụng thường xuyên.

2.4.3. Nguyên nhân thực trạng

Có nhiều nguyên nhân dẫn đến thực trạng trên gồm cả nguyên nhân khách quan và nguyên nhân chủ quan.

Nguyên nhân chủ quan do năng lực tích hợp mục tiêu nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh trong dạy học và tổ chức hoạt động giáo dục của GV còn hạn chế.

Nguyên nhân khách quan do qui định chương trình giáo dục ở trường phổ thông còn nặng, có nhiều nội dung giáo dục cần tích hợp trong chương trình, để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh đòi hỏi GV phải đầu tư nhiều công sức trong thiết kế, tổ chức bài học, trong sưu tầm tài liệu, ...

Nguyên nhân chủ quan một phần xuất phát từ phía giáo viên, do năng lực dạy học tích hợp; do năng lực tổ chức hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương còn hạn chế, .. Do sức ép từ phía cơ chế quản lý, gia đình học sinh, ... nên hiệu quả giáo dục chưa được như mong muốn. Kinh phí và điều kiện cơ sở vật chất để tổ chức hoạt động còn thiếu và yếu. Cần sự đầu tư, sự hỗ trợ của cơ sở vật chất tài chính của chính quyền, cấp quản lý giáo dục trên, gia đình học sinh để thực hiện các hoạt động này.

KẾT LUẬN CHƯƠNG 2

Nghiên cứu đánh giá thực trạng giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở các trường THCS huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh được khảo sát ở 10 trường THCS với số lượng khách thể khảo sát là 65 CBQL, GV và 200 học sinh của 10 trường THCS trên địa bàn.

Đề tài nghiên cứu đánh giá thực trạng nhận thức của CBQL, GV về khái niệm, ý nghĩa của giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở các trường THCS; đánh giá thực trạng thực hiện mục tiêu, nội dung, con đường, phương pháp giáo dục; các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh. Kết quả khảo sát cho thấy giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh ở các trường THCS huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh có kết quả chưa cao, nghiên cứu đã chỉ ra được những hạn chế và nguyên nhân từ đó có cơ sở thực tiễn để đề xuất biện pháp giáo dục.

Với ý nghĩa đó, chương 2 là cơ sở thực tiễn để đề xuất biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường trung học sơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

Chương 3

BIỆN PHÁP GIÁO DỤC TRUYỀN THỐNG LỊCH SỬ ĐỊA PHƯƠNG CHO HỌC SINH CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN YÊN PHONG - TỈNH BẮC NINH

3.1. Nguyên tắc đề xuất biện pháp

3.1.1. *Đảm bảo tính thực tiễn*

Các biện pháp đề xuất phải đảm bảo tính thực tiễn, có nghĩa là nó phải dựa trên các quan điểm chỉ đạo về phát triển giáo dục trung học của Đảng, Nhà nước; dựa theo định hướng, chủ trương, chính sách phát triển của địa phương và ngành GD.

Các biện pháp phải xuất phát từ thực trạng hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương của nhà trường, dựa trên những vấn đề còn hạn chế, vướng mắc trong công tác giáo dục để đề xuất. Nếu các biện pháp không xuất phát từ thực tiễn thì hiệu quả chỉ thể hiện trên giấy tờ còn trên thực tế không phát huy tác dụng.

Ngoài ra, các biện pháp đề xuất phải căn cứ vào điều kiện cho phép của các trường trung học cơ sở cả về vật chất và nhân lực bởi vì đó chính là yếu tố giúp cho việc áp dụng các biện pháp thuận lợi.

3.1.2. *Đảm bảo tính hệ thống*

Hiểu theo nghĩa chung, hệ thống là chỉnh thể các yếu tố có liên quan đến nhau, tác động và quy định lẫn nhau. Cách tiếp cận hệ thống đòi hỏi xem xét hoạt động giáo dục như một hệ thống toàn vẹn, phát triển, có cấu trúc và tương tác với nhau. Nhờ sự tương tác theo quy luật riêng của các thành tố cấu tạo hệ thống đã sinh ra chất lượng toàn vẹn của hệ thống.

Các biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương đưa ra cần đảm bảo sự gắn kết chặt chẽ, tương hỗ nhau trong quá trình thực hiện để đảm bảo tính toàn diện, kế thừa và phát triển.

3.1.3. Đảm bảo tính khả thi

Các biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương đề xuất có tính khả thi trước hết phải có tính thực tiễn, phải dựa trên các chủ trương, đường lối, chính sách và thực trạng công tác quản lý của hiệu trưởng, công tác giảng dạy của giáo viên. Các biện pháp đề xuất phải sát với thực tế đáp ứng của các trường trung học cơ sở, phù hợp với điều kiện vật chất và nhân lực, có khả năng ứng dụng cao. Các biện pháp khi xây dựng phải mang tính khoa học, được kiểm chứng, khảo nghiệm để mang tính khách quan, có hiệu quả khi sử dụng.

Tính khả thi là một nguyên tắc vô cùng quan trọng, nó giúp cho các biện pháp đề xuất có giá trị và có thể trở thành hiện thực trong thực tế.

3.1.4. Đảm bảo tính đồng bộ

Tất cả các biện pháp đưa ra đều có mối quan hệ chặt chẽ với nhau vì mỗi biện pháp là một phần tử tạo nên sự thống nhất trong công tác giáo dục truyền thống lịch sử địa phương. Sự đồng bộ thể hiện từ mục tiêu giáo dục, nội dung giáo dục, phương pháp giáo dục, ...

Mỗi một biện pháp thực hiện tốt sẽ thúc đẩy các biện pháp khác thực hiện tốt, còn nếu biện pháp nào thực hiện còn chưa hiệu quả thì sẽ ảnh hưởng tới những biện pháp còn lại. Chính vì vậy, chỉ khi thực hiện đồng bộ các biện pháp thì mới phát huy thế mạnh của từng biện pháp, qua đó HĐGD truyền thống lịch sử địa phương mới thực sự có chất lượng và hiệu quả.

3.2. Đề xuất các biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

3.2.1. Nâng cao nhận thức về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho giáo viên, học sinh ở các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

3.2.1.1. Mục tiêu của biện pháp

Đề xuất biện pháp này nhằm giúp GV có nhận thức đúng đắn và đầy đủ về ý nghĩa, tầm quan trọng của hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa

phương. Đồng thời nâng cao nhận thức về lý luận giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho CBQL, GV làm cơ sở cho việc tổ chức các hoạt động dạy học và giáo dục hướng đến mục tiêu giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh. Nâng cao nhận thức cho CBQL, GV có ý nghĩa quan trọng giúp học có thái độ tích cực, tự giác trong tổ chức và tham gia các hoạt động giáo dục

Đề xuất biện pháp này nhằm giúp cho học sinh nhận thức được ý nghĩa và tầm quan trọng của hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương, nhận thức được các con đường, phương pháp tổ chức hoạt động giáo dục. Trên cơ sở đó giúp cho các em có được thái độ đúng đắn và hứng thú khi học môn lịch sử dân tộc nói chung, môn lịch sử địa phương nói riêng. Từ đó giúp cho các em có được những hiểu biết sâu sắc về truyền thống quê hương, đất nước, tạo động lực thúc đẩy các em trong quá trình học tập, lao động và cuộc sống sau này.

3.2.1.2. Nội dung và cách thức tiến hành

- CBQL lập kế hoạch, tổ chức chỉ đạo hoạt động nâng cao nhận thức cho GV, HS

Lãnh đạo các trường THCS chủ động xây dựng chủ trương, kế hoạch nâng cao nhận thức cho GV, tăng cường các hình thức tuyên truyền, thuyết phục để GV, thấy được tầm quan trọng và ý nghĩa của việc giáo dục truyền thống lịch sử địa phương trong nhà trường cũng như vai trò của nó trong việc giữ gìn phát huy các giá trị bản sắc văn hóa dân tộc.

Phổ biến các văn bản của Bộ GD&ĐT, Sở GD&ĐT, Phòng GD&ĐT liên quan đến sử dụng tri thức lịch sử địa phương để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh trong nhà trường tổ trưởng các bộ môn, đến toàn bộ GV và lấy đó làm định hướng cho việc triển khai trong quá trình dạy học, giáo dục HS.

Tổ chức thường xuyên và định kỳ hoạt động giáo dục có tích hợp mục tiêu giáo dục truyền thống lịch sử địa phương để GV tham dự, qua đó nâng cao nhận

thức, hiểu biết về truyền thống lịch sử địa phương. Các hoạt động này được tổ chức với hình thức phong phú, đa dạng.

Khuyến khích các tổ chuyên môn sinh hoạt các chuyên đề về tích hợp, lồng ghép nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh thông qua các môn học cụ thể.

Tạo điều kiện để GV được tham gia đầy đủ các lớp tập huấn, bồi dưỡng, trao đổi học tập kinh nghiệm về dạy học với các di sản lịch sử của quê hương, tham gia các hội thảo khoa học liên quan đến giáo viên để tiếp thu kiến thức, kỹ năng mới, tích lũy những kinh nghiệm trong tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

Tổ chức thăm quan các di tích lịch sử địa phương, các làng nghề truyền thống của địa phương để nâng cao nhận thức, kiến thức của GV về các nội dung trên.

- GV tự bồi dưỡng nâng cao nhận thức:

Tự học, đọc sách, tài liệu về chuyên ngành và phương pháp dạy học, phương pháp giáo dục để không ngừng cập nhật các kiến thức mới về các lĩnh vực liên quan đến hoạt động nghề nghiệp của bản thân. Từ đó, có những cải tiến hiệu quả trong tổ chức các hoạt động dạy học - giáo dục cho học sinh của bản thân.

Tham gia các khóa tập huấn, bồi dưỡng về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh.

3.2.1.3. Điều kiện thực hiện

Đối với cán bộ quản lý

Cán bộ quản lý phải có hiểu biết sâu sắc về hoạt động giáo dục này bao gồm nhận thức về ý nghĩa, tầm quan trọng, nhận thức về các con đường giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

Ngay từ đầu năm học, nhà trường cụ thể hóa các đường lối, chính sách của Đảng và của nhà nước; nhiệm vụ của ngành học, cấp học, các chỉ thị của ngành, của

địa phương và kế hoạch của nhà trường bằng từng công việc cụ thể theo học kỳ, tháng, tuần, gắn liền với mỗi bộ môn, mỗi cá nhân trong nhà trường.

Xây dựng đội ngũ giáo viên cốt cán theo sát hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh.

Đối với Giáo viên

Giáo viên cần có thái độ nhiệt tình, tinh thần học hỏi, cầu tiến trong tham gia các hoạt động giáo dục và tổ chức các hoạt động giáo dục cho học sinh.

Giáo viên cần có năng lực tự học, tự bồi dưỡng nâng cao trình độ.

3.2.2. Tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương vào dạy học các môn học có ưu thế ở trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

3.2.2.1 Mục tiêu của biện pháp

Thông qua tổ chức dạy học các môn học có ưu thế trong giáo dục truyền thống lịch sử địa phương, giáo viên tích hợp mục tiêu giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh vào mục tiêu bài dạy đáp ứng yêu cầu đổi mới phương pháp dạy học và giáo dục theo hướng tích hợp. Việc tích hợp nội dung GD truyền thống lịch sử địa phương vào các môn học sẽ đảm bảo khai thác được tính đa dạng, phong phú với các chủ đề khác nhau giúp học sinh nắm bắt được các kiến thức toàn diện về địa phương.

Thông qua dạy học các môn học có ưu thế để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương giúp quá trình giáo dục được thực hiện một cách thường xuyên, liên tục có thể đạt được hiệu quả lâu dài. Từ đó học sinh có thái độ tôn trọng các giá trị văn hóa truyền thống lịch sử của địa phương, của đất nước.

Thông qua tổ chức dạy học các môn có ưu thế trong giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh như môn Lịch sử, Ngữ văn, Địa lý, Sinh học, Giáo dục công dân và một số môn học khác giáo viên tích hợp mục tiêu giáo dục truyền thống lịch sử địa phương vào mục tiêu bài dạy đồng thời tích hợp các nội dung giáo dục cho học sinh như các giá trị văn hóa truyền

thống, các sự kiện lịch sử gắn với những biến đổi của địa phương, truyền thống khoa, bảng.

Giáo dục tích hợp sẽ có tác động tích cực đến hứng thú học tập cho học sinh, từ đó, nâng cao năng lực nhận thức của các em. Đáp ứng yêu cầu đổi mới phương pháp dạy học và giáo dục theo hướng tích hợp.

Mục tiêu của biện pháp này là xây dựng quy trình tích hợp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương vào bài học từ đó định hướng, hướng dẫn cho giáo viên cách thức tích hợp, lồng ghép nội dung giáo dục theo qui trình đã xây dựng, đồng thời để quá trình giáo dục được diễn ra thường xuyên, liên tục trong trường phổ thông.

3.2.2.2 Nội dung và cách thức tiến hành biện pháp

Xây dựng chương trình hoạt động giáo dục theo hướng tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương vào các môn học cần tiến hành theo các bước như sau:

Bước 1: Xác định mục tiêu của hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh trung học.

Việc xác định mục tiêu là rất quan trọng bởi mục tiêu không chỉ là “kim chỉ nam” của hoạt động, giúp cho việc tổ chức hoạt động luôn hướng đến mục đích mà nó còn là thước đo để đánh giá kết quả thực hiện để điều chỉnh cho các hoạt động tiếp theo.

Xác định mục tiêu của hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương trước tiên cần căn cứ vào các hướng dẫn, chỉ đạo của các cơ quan quản lý cấp trên như Bộ GDĐT, Sở GD và Phòng GDĐT. Bên cạnh đó, mục tiêu cũng cần được xây dựng trên cơ sở phân tích những yêu cầu của sự phát triển kinh tế, văn hoá, xã hội của địa phương.

Bước 2: Lựa chọn các nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương phù hợp để lồng ghép vào các môn học.

- GV nghiên cứu kỹ chương trình dạy học của môn học ở trường THCS để xác định được nội dung truyền thống lịch sử địa phương có thể được tích hợp

trong dạy học môn học. Cụ thể GV nghiên cứu kỹ nội dung của từng chương, từng bài học từ đó xác định nội dung giáo dục nào có thể tích hợp vào bài học cho phù hợp.

Việc xác định nội dung giáo dục tích hợp trong bài học được căn cứ vào mối liên hệ kiến thức môn học với kiến thức về truyền thống lịch sử địa phương đất nước từ đó GV lựa chọn tư liệu dạy học và các mức độ tích hợp sao cho đảm bảo sự khoa học, hợp lý, logic, đảm bảo về thời gian tổ chức bài học.

- Trên cơ sở nghiên cứu kỹ chương trình và nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương có thể tích hợp, GV xác định mức độ tích hợp theo bốn hình thức:

+ Mức độ toàn phần: Khi nội dung bài học và nội dung tích hợp về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương có sự đồng nhất với nhau có thể xây dựng thành một chủ đề hay một số bài học trọn vẹn (có thể vận dụng trong bài học về lịch sử địa phương, địa lý địa phương).

+ Mức độ bộ phận: Lựa chọn một số kiến thức về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương để đưa vào một phần, một mục trong bài học

+ Mức độ lồng ghép: Lồng ghép những nội dung về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương trong từng mục hay từng đơn vị nội dung bài học khi GV thấy phù hợp

+ Mức độ liên hệ: GV mở rộng kiến thức bài học trong sách giáo khoa và nội dung tích hợp với kiến thức ngoài xã hội.

Bước 3: Lựa chọn các phương pháp và hình thức tổ chức giáo dục truyền thống lịch sử địa phương phù hợp với nội dung môn học.

Bước 4: Thiết kế bài học tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương

Từ mục tiêu, nội dung bài học đã có tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương, GV lựa chọn hình thức, phương pháp, phương tiện dạy học phù hợp.

Trong đó GV cần quan tâm đến các hình thức có ưu thế trong giáo dục truyền thống lịch sử địa phương như hình thức dạy học ngoại khóa (tổ chức dạy học tại bảo tàng, tại các di tích lịch sử văn hóa, tại các làng nghề truyền thống...), hình thức tham quan. Tuy nhiên, trên thực tế hình thức dạy học này không dễ tổ chức thực hiện do cần có sự đầu tư công sức của GV, thời gian, phương tiện đi lại, sự phối hợp của nhiều lực lượng vì vậy GV cần khai thác tối đa hình thức dạy học nội khóa trong tổ chức bài học có tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

Về phương pháp dạy học GV cần quan tâm đến các phương pháp dạy học tích cực để tăng cường tính trực quan và hứng thú cho HS như phương pháp dự án, phương pháp nêu vấn đề, phương pháp học theo hợp đồng...

Trong dạy học có tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương vai trò của phương tiện dạy học rất quan trọng, các tranh ảnh, máy chiếu, tư liệu hình ảnh, mô hình có tác dụng hỗ trợ quá trình tổ chức triển khai bài học, hình ảnh hóa nội dung GV truyền tải. Điều quan trọng là GV cần phải linh hoạt, khéo léo trong sử dụng phương pháp, phương tiện dạy học phù hợp với điều kiện nhà trường, với trình độ HS để bài học diễn ra có hiệu quả và đạt được mục tiêu của bài học và mục tiêu về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

Phương pháp và hình thức giáo dục rất đa dạng. Tuy nhiên, khi lựa chọn phương pháp và hình thức giáo dục cần đảm bảo các yêu cầu:

- + Phù hợp với khả năng nhận thức của học sinh.
- + Phù hợp với điều kiện cơ sở vật chất của nhà trường và địa phương.
- + Phù hợp với năng lực thực hiện của giáo viên.

Bước 5: Tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương

Tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học sinh thông qua các trò chơi tập thể, thảo luận nhóm, đi thăm quan, đi thực tế.

Bước 6: Đánh giá kết quả hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương

Kết quả của quá trình dạy học được thể hiện thông qua kết quả kiểm tra, đánh giá mức độ hình thành kiến thức, kỹ năng, thái độ của HS, vì vậy khi xây dựng tiêu chí kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của HS, GV cần quan tâm, tích hợp kiểm tra đánh giá kiến thức, kỹ năng, thái độ của HS về nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương theo mục tiêu đã xác định. Có thể được thực hiện như sau:

+ Trong các câu hỏi của bài kiểm tra định kì, thường xuyên (kiểm tra viết và kiểm tra miệng) GV nên thiết kế câu hỏi có nội dung liên quan đến truyền thống lịch sử địa phương mà HS đã được tiếp cận trong bài học.

+ GV đánh giá HS qua kết quả hoàn thành các nhiệm vụ chung của bài học và nhiệm vụ riêng cho nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương. Kết quả hoàn thành nhiệm vụ được HS thể hiện qua thuyết trình, bài báo cáo, tiểu luận, hay một sản phẩm theo yêu cầu của GV.

+ Trong đánh giá kết quả học tập môn học, thang điểm 10/10 được sử dụng để đánh giá theo qui định, có thể dành một phần điểm để đánh giá về kết quả giáo dục về truyền thống lịch sử địa phương cho HS (đặc biệt các môn học có ưu thế như Lịch Sử, Địa lý, Ngữ văn, Giáo dục công dân).

+ Bên cạnh đó GV cần đánh giá HS bằng phương pháp quan sát trực tiếp về lời nói, hành động, tinh thần, thái độ của HS trong quá trình học tập, hoạt động. Để quan sát đạt hiệu quả, GV cần xác định mục tiêu đánh giá, địa điểm, thời gian và đối tượng quan sát chi tiết cụ thể, đưa ra các tiêu chí để đo kết quả đánh giá.

3.2.2.3 Điều kiện thực hiện

Ngoài những văn bản về đưa giáo dục truyền thống lịch sử địa phương vào trong trường học của cấp trên, các Trường THCS cần có văn bản quy định và hướng dẫn, chỉ đạo tổ chuyên môn, giáo viên về thực hiện việc sử dụng truyền

thống lịch sử địa phương trong dạy học, tích hợp nội dung giáo dục qua các môn học chiếm ưu thế giúp giáo viên có căn cứ pháp lý để tổ chức thực hiện một cách hiệu quả.

Tổ, nhóm chuyên môn phải tổ chức thảo luận, sinh hoạt chuyên môn để thống nhất việc lồng ghép nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương vào bài học trong các môn học cụ thể. Đồng thời xây dựng các bài học ngoại khóa đưa học sinh học tập tại nơi có truyền thống lịch sử địa phương sao cho phù hợp với đặc trưng văn hóa địa phương, trình độ nhận thức của HS THCS huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

Giáo viên phải có kiến thức và hiểu biết sâu sắc về các môn học nói chung và nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương nói riêng cũng như những đặc điểm phát triển nhận thức, thái độ và hành vi của học sinh.

Giáo viên phải tìm tòi sáng tạo các phương pháp và hình thức tổ chức hoạt động giáo dục mới mẻ, hiệu quả thu hút và kích thích hứng thú, tư duy của học sinh.

Phải có sự phối hợp chặt chẽ của các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường để xây dựng và phát triển chương trình hoạt động giáo dục tổng thể.

GV phải có những hình thức kiểm tra, đánh giá để đo được hiệu quả của việc giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho HS thông qua dạy các môn học. Các hình thức kiểm tra như kiểm tra miệng, kiểm tra viết, qua bài thu hoạch, bài tiểu luận hay những cuộc vấn đáp nhanh trong quá trình dạy bài học mới.

Trường đảm bảo về cơ sở vật chất, điều kiện lớp học, phương tiện trực quan cũng như có sự phối hợp thường xuyên với các cơ quan quản lý văn hóa, ban quản lý các khu di tích, bảo tàng...để GV có thể tổ chức bài học một cách nhanh chóng và thuận lợi.

3.2.3. Tổ chức các hoạt động trải nghiệm để giáo dục truyền thống lịch sử địa

phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

3.2.3.1. Mục tiêu biện pháp

Hoạt động trải nghiệm được đề cập đến trong chương trình giáo dục phổ thông mới, hoạt động này cùng với hoạt động dạy học cấu thành nên hoạt động giáo dục theo nghĩa rộng trong trường phổ thông.

Hoạt động trải nghiệm là hoạt động mang xã hội, thực tiễn đến với môi trường giáo dục trong nhà trường để học sinh tự chủ trải nghiệm trong tập thể, qua đó hình thành và thể hiện được phẩm chất, năng lực; nhận ra năng khiếu, sở thích, đam mê, giá trị của bản thân, hoạt động này bổ trợ cho hoạt động dạy học để cùng thực hiện các mục tiêu chung của giáo dục. Mặt khác, thông qua hoạt động này có thể đưa học sinh vào các hoạt động trong thực tiễn cuộc sống, lao động để HS được trải nghiệm từ đó hình thành giá trị sống, kỹ năng sống, trang bị thêm kiến thức về đời sống xã hội hay những vấn đề đang được xã hội quan tâm.

Mục tiêu của biện pháp thông qua việc tăng cường thiết kế, tổ chức các hoạt động trải nghiệm với chủ đề về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh qua đó mở rộng môi trường học tập, trải nghiệm, cách tiếp cận về các giá trị truyền thống lịch sử địa phương cho HS nhằm thực hiện hiệu quả quá trình giáo dục HS.

3.2.3.2. Nội dung và cách thức tiến hành biện pháp

Thiết kế các nội dung (chủ đề) trải nghiệm nhằm giáo dục giá trị truyền thống lịch sử địa phương cho HS, từ chủ đề, nội dung đã lựa chọn xác định hình thức tổ chức hoạt động phù hợp, có thể mạnh trong giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

GV cần căn cứ vào kế hoạch tổ chức các hoạt động giáo dục trải nghiệm của nhà trường để xây dựng các hoạt động trải nghiệm lấy giáo dục truyền thống lịch sử địa phương làm chủ đề hay mục tiêu của hoạt động. Từ kế hoạch đã được

định hướng GV xác định các nội dung hoạt động, nội dung hoạt động được thể hiện qua các chủ đề hoạt động.

Khi thiết kế nội dung, chủ đề của hoạt động trải nghiệm với mục đích giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho HS, GV cần căn cứ vào những yếu tố sau:

- Căn cứ vào cơ sở lý luận về hoạt động trải nghiệm (bản chất, đặc điểm, phương pháp, hình thức tổ chức, điều kiện thực hiện hoạt động).

- Căn cứ vào nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương tỉnh Bắc Ninh để thiết kế, tổ chức các hoạt động.

- Căn cứ vào trình độ, đặc điểm chung về nhận thức của HS THCS tỉnh Bắc Ninh.

Sau khi xác định nội dung của hoạt động GV thiết kế hoạt động theo qui trình thiết kế một hoạt động giáo dục bao gồm: xác định mục tiêu giáo dục, phương pháp, hình thức tổ chức, đơn vị phối hợp, chuẩn bị của GV, HS, những điều kiện về cơ sở vật chất, tài chính để tổ chức hoạt động....Kế hoạch hoạt động phải được phê duyệt của tổ chuyên môn, của Ban Giám hiệu nhà trường.

Theo mô hình tổ chức hoạt động trải nghiệm của Hàn Quốc, hoạt động này bao gồm: hoạt động tự chủ, hoạt động câu lạc bộ, hoạt động từ thiện, hoạt động định hướng. Nhóm nghiên cứu đề xuất các hoạt động trải nghiệm để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho HS theo hướng này.

- Hoạt động tự chủ: bao gồm các hoạt động thích ứng, hoạt động tổ chức sự kiện, hoạt động sáng tạo đặc biệt. Căn cứ vào định hướng này GV có thể thiết kế các hoạt động về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho HS theo dạng tổ chức sự kiện gắn liền với các truyền thống lịch sử địa phương cần giáo dục cho HS. (Ví dụ: tổ chức sự kiện gắn liền với ngày lễ hội của làng)

- Hoạt động câu lạc bộ: GV phối hợp với các lực lượng trong nhà trường tổ chức thành lập các câu lạc bộ tìm hiểu về làng nghề truyền thống lịch sử địa phương hay đưa nội dung về truyền thống lịch sử địa phương là một nội dung

trong hoạt động của câu lạc bộ. Ví dụ: có thể thành lập câu lạc bộ âm nhạc truyền thống, câu lạc bộ văn hóa, văn nghệ, câu lạc bộ “Tôi yêu Bắc Ninh” hay “Vùng quan họ” trong hoạt động của câu lạc bộ có nội dung về tìm hiểu, khám phá, bảo vệ, phát huy các giá trị của truyền thống lịch sử địa phương.

- Hoạt động từ thiện: Gắn với nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho HS. Hoạt động từ thiện có thể được GV tổ chức dưới dạng hoạt động lao động công ích cho HS tham gia chăm sóc các di tích lịch sử, văn hóa tại cộng đồng, địa phương, hoạt động bảo vệ môi trường tại các khu di tích lịch sử, các hoạt động tình nguyện trong quảng bá, giới thiệu hình ảnh về tỉnh Bắc Ninh.

- Hoạt động định hướng: Hoạt động này bao gồm các hoạt động trải nghiệm về nghề nghiệp, hoạt động tìm hiểu về bản thân. Đặc biệt đối với HS THCS hoạt động trải nghiệm nghề nghiệp là rất quan trọng, thông qua tổ chức các hoạt động này GV có thể tổ chức, thiết kế các hoạt động cho HS đến tham quan các làng nghề truyền thống, từ đó có hiểu biết về giá trị của các làng nghề đồng thời có thể đưa ra những định hướng nghề nghiệp cho bản thân.

Bên cạnh các hoạt động theo hướng trên GV có thể phối hợp với các lực lượng trong nhà trường tổ chức các hoạt động trải nghiệm khác cho HS theo nhiều hình thức phong phú, đa dạng khác nhau như tổ chức trò chơi, tổ chức diễn đàn trao đổi về giá trị của truyền thống lịch sử địa phương, tổ chức các cuộc thi, hội thi tìm hiểu về truyền thống lịch sử địa phương của địa phương, đất nước, tổ chức tham quan di tích lịch sử văn hóa, tham quan bảo tàng, du lịch truyền thống, hoạt động tình nguyện, hoạt động lao động công ích...

3.2.3.3. Điều kiện thực hiện

Ban giám hiệu, giáo viên nhà trường phải nhận thức được vai trò của hoạt động trải nghiệm trong giáo dục giá trị truyền thống lịch sử địa phương cho HS.

GV có kiến thức về hoạt động trải nghiệm: nắm được đặc điểm, bản chất, hình thức tổ chức hoạt động, có năng lực thiết kế, tổ chức hoạt động theo hướng

tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho HS.

Nhà trường phải có một khoản tài chính đầu tư cho hoạt động chung của toàn trường và hoạt động cho từng khối lớp.

Nhà trường có mối liên hệ chặt chẽ với các lực lượng ngoài nhà trường như Đoàn Thanh niên, chính quyền địa phương, cơ quan quản lý văn hóa để phối hợp trong tổ chức các hoạt động trải nghiệm cho HS.

3.2.4. Tổ chức cho học sinh nghiên cứu khoa học với đề tài về lịch sử địa phương, truyền thống lịch sử địa phương và giáo dục truyền thống lịch sử địa phương

3.2.4.1. Mục tiêu của biện pháp

Trong những năm gần đây Bộ Giáo dục và Đào tạo tổ chức cuộc thi khoa học kỹ thuật dành cho học sinh trung học. Cuộc thi này được triển khai ở các trường THCS và THPT trên cả nước. Dựa trên qui định, thể lệ của cuộc thi, Sở Giáo dục và Đào tạo tổ chức triển khai ở cấp tỉnh để lựa chọn các đề tài, dự án tiêu biểu tham dự cuộc thi cấp quốc gia. Mục đích của việc tổ chức hội thi để khuyến khích HS tham gia nghiên cứu khoa học, vận dụng những kiến thức đã học vào thực tế, cuộc thi đã thu hút được nhiều HS tham gia cũng như có những kết quả bất ngờ thể hiện được sự sáng tạo, khả năng nghiên cứu khoa học của HS. Hoạt động nghiên cứu khoa học ở trường phổ thông có thể được thực hiện trên tất cả các lĩnh vực khoa học trong đó có thể tích hợp nội dung nghiên cứu về lịch sử địa phương và truyền thống lịch sử địa phương.

Mục tiêu của biện pháp này là định hướng các ý tưởng nghiên cứu về lịch sử địa phương, truyền thống lịch sử địa phương, giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS, xây dựng qui trình cho GV hướng dẫn HS thực hiện hoạt động nghiên cứu khoa học có nội dung nghiên cứu về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

3.2.4.2. Nội dung và cách thức tiến hành biện pháp

Nội dung của biện pháp này là xây dựng danh mục các hướng nghiên cứu

(ý tưởng nghiên cứu) và xây dựng qui trình cho GV hướng dẫn HS nghiên cứu khoa học với các chủ đề có liên quan để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh.

Hướng dẫn HS tham gia vào hoạt động nghiên cứu khoa học tại trường phổ thông có thể được thực hiện qua các bước sau:

- Bước 1: Giáo viên cùng học sinh tìm các ý tưởng nghiên cứu liên quan đến vấn đề giá trị truyền thống lịch sử địa phương (quan tâm đến các giá trị truyền thống lịch sử tiêu biểu của địa phương như truyền thống yêu nước, yêu quê hương, hiếu học, đoàn kết, ...)

- Bước 2: Lựa chọn ý tưởng

- Bước 3: Lập kế hoạch triển khai dự án

- Bước 4: Phê duyệt dự án

- Bước 5: Triển khai thực hiện dự án theo kế hoạch nghiên cứu

- Bước 6: Đánh giá dự án tham dự

Các bước trên được thực hiện cụ thể như sau:

- **Bước 1:** Tìm các ý tưởng nghiên cứu về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương. Để tìm được các ý tưởng mới và sáng tạo, có thể tổ chức một số hoạt động sau để gợi ý dẫn cho HS:

+ Tổ chức cuộc thi, thuyết minh “ý tưởng khoa học” cho HS trong trường, tổ chức tuần lễ triển lãm ý tưởng khoa học với chủ đề về truyền thống lịch sử địa phương, giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

+ Mở chuyên mục diễn đàn về nghiên cứu khoa học - kỹ thuật trên trang web nhà trường, đề xuất các hướng nghiên cứu cho HS trong đó có hướng nghiên cứu về truyền thống lịch sử địa phương, giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

+ GV thường xuyên trao đổi với HS về những vấn đề mới, này sinh trong thực tiễn, ý nghĩa của giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh.

+ GV cùng trao đổi trong tổ chuyên môn, đồng nghiệp về ý tưởng nghiên cứu, chủ đề nghiên cứu về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh.

+ Tổ chức cho HS đi tham quan, thực địa, dã ngoại, trải nghiệm thực tế các di sản văn hóa để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh. Đây là cơ sở để hình thành, nảy sinh các vấn đề nghiên cứu liên quan.

+ Hướng dẫn HS tìm hiểu các bài báo, công trình nghiên cứu khoa học, có thể giúp HS gặp gỡ trao đổi với các chuyên gia về lĩnh vực nghiên cứu văn hóa để tìm ra các vấn đề nghiên cứu.

+ Gắn kết việc tìm kiếm các ý tưởng của cuộc thi sáng tạo khoa học kỹ thuật với cuộc thi vận dụng kiến thức liên môn để giải quyết các tình huống thực tiễn dành cho học sinh trung học do Bộ Giáo dục và Đào tạo tổ chức.

- **Bước 2:** Lựa chọn các ý tưởng nghiên cứu. Sau khi đã có các ý tưởng nghiên cứu, GV tổ chức lựa chọn các ý tưởng để tiến hành triển khai dự án. Đây là khâu rất quan trọng quyết định đến sự thành công của dự án. Để đánh giá các ý tưởng yêu cầu GV phải có chuyên môn, có kiến thức, hiểu biết về truyền thống lịch sử địa phương, tốt hơn có thể tham khảo ý kiến của các nhà khoa học, chuyên gia trong lĩnh vực này xin tư vấn, hướng dẫn. Sau khi các ý tưởng được lựa chọn, chọn giáo viên hướng dẫn thực hiện dự án. Hướng dẫn học sinh thực hiện dự án có thể là GV hay những người có chuyên môn về lĩnh vực nghiên cứu. Thông thường GV sẽ là người hướng dẫn HS. Đối với các dự án nghiên cứu về giáo dục truyền thống hay nét văn hóa đặc trưng vùng miền, GV thuộc các lĩnh vực khoa học xã hội sẽ có ưu thế hướng dẫn HS, tuy nhiên GV phải là người có năng lực nghiên cứu khoa học, có trình độ chuyên môn tốt.

- **Bước 3:** Lập kế hoạch triển khai dự án. GV hướng dẫn HS đề cương nghiên cứu, trong đó nêu rõ mục tiêu, nội dung, phương pháp thực hiện dự án.

Lập kế hoạch nghiên cứu cần chi tiết, khoa học, phân bổ rõ thời gian, khối lượng công việc cần hình thành theo từng giai đoạn, đồng thời có sự phân công nhiệm vụ rõ ràng nếu là các đề tài, dự án thực hiện theo nhóm, yêu cầu về phương tiện, tài chính hỗ trợ.

- **Bước 4:** Phê duyệt dự án. Do Hội đồng khoa học các trường quyết định.

- **Bước 5:** Triển khai thực hiện dự án theo kế hoạch nghiên cứu. Sau khi được Hội đồng duyệt dự án, GV hướng dẫn HS thực hiện dự án theo đề cương đã xây dựng. Trong quá trình này GV giữ mối liên hệ thường xuyên với HS để hỗ trợ, định hướng cho HS trong khi thực hiện dự án. GV có thể là người liên hệ với các cơ quan văn hóa khi HS cần điều tra, xin tư liệu trong quá trình triển khai dự án về di sản văn hóa.

- **Bước 6.** Đánh giá dự án. Thông qua cuộc thi khoa học cấp trường, cụm trường.

Thông qua thực hiện dự nghiên cứu, HS sẽ có một quá trình tìm hiểu, nghiên cứu từ đó có thể đem lại những kết quả làm tư liệu cho chính quá trình giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho HS. HS có hiểu biết sâu sắc về các giá trị văn hóa truyền thống mà mình nghiên cứu, từ đó có những chia sẻ cho bạn bè cùng lớp, cùng trường.

Ngoài ra, việc hướng dẫn học sinh nghiên cứu về truyền thống lịch sử địa phương, giáo dục truyền thống lịch sử địa phương có thể được thực hiện qua cuộc thi vận dụng kiến thức liên môn để giải quyết những vấn đề thực tế.

iii. Điều kiện thực hiện

GV có năng lực nghiên cứu khoa học, năng lực hướng dẫn HS nghiên cứu khoa học, có trình độ chuyên môn tốt, có kiến thức về văn hóa, di sản văn hóa địa phương. Nắm vững các qui định, cách triển khai, thực hiện cuộc thi sáng tạo khoa học, kĩ thuật, cuộc thi vận dụng kiến thức liên môn giải quyết vấn đề thực tế.

Hội đồng khoa học trường có nhận thức được tầm quan trọng của các nghiên cứu về truyền thống lịch sử địa phương, giáo dục truyền thống lịch sử địa

phương cho HS.

HS có đam mê, hứng thú với các hoạt động nghiên cứu, chủ động, tích cực trong quá trình thực hiện dự án.

Có sự hỗ trợ về tài chính, cơ sở vật chất đáp ứng được yêu cầu về thực hiện dự án. Sự hỗ trợ của cơ quan quản lý văn hóa, ban quản lý các di sản văn hóa.

3.2.5. Tăng cường huy động các nguồn lực để tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS

3.2.5.1. Mục tiêu biện pháp

Hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh có thể diễn ra thuận lợi cần có sự hỗ trợ của nhiều yếu tố khác nhau. Mục tiêu của biện pháp này là các trường THCS cần tăng cường huy động các nguồn lực về cơ sở vật chất, tài chính, nguồn lực từ con người để hỗ trợ cho quá trình tổ chức các hoạt động dạy học, giáo dục truyền thống lịch sử địa phương để hoạt động này được diễn ra thuận lợi và có hiệu quả tốt.

3.2.5.2. Nội dung và cách thức tiến hành biện pháp

Bằng các biện pháp cụ thể, các trường THCS làm tăng cường vốn đầu tư về kinh phí, phương tiện, cơ sở vật chất, thời gian, không gian và khai thác, sử dụng hiệu quả các điều kiện về cơ sở vật chất, nguồn tài chính để tổ chức có chất lượng các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho HS. Trường THCS cần tổ chức phối hợp các lực lượng giáo dục để tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho HS. Để thực hiện được điều này, cần tiến hành các công việc sau:

- GV tận dụng tối đa nguồn lực của nhà trường để thực hiện các hoạt động dạy học, giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho HS.

- Lãnh đạo nhà trường có các biện pháp quản lý để GV, các lực lượng giáo dục khai thác và sử dụng hiệu quả, triệt để các không gian giáo dục, phương tiện thiết bị hiện có như hội trường, lớp học, nhà đa năng, phòng truyền thống, vườn trường, sân tập thể dục thể thao....cho hoạt động giáo dục trong đó bao gồm hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho HS.

Tăng thêm nguồn kinh phí để mua sắm các phương tiện dạy học phục vụ đủ cho nhu cầu sử dụng của GV như máy chiếu, mô hình, tranh ảnh.

Khi xây dựng kế hoạch tài chính cho năm học nhà trường cần dành một phần ngân sách phù hợp cho việc tổ chức các hoạt động giáo dục cũng như đầu tư mua sắm thêm các trang thiết bị, cơ sở vật chất phục vụ tốt cho việc tổ chức các hoạt động dạy học, giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh.

Cán bộ quản lý, cán bộ Đoàn Thanh niên, GV cần tích cực huy động sự tài trợ về kinh phí, các phương tiện từ các lực lượng xã hội tại địa phương như các doanh nghiệp, các tổ chức xã hội, các tổ chức hoạt động về văn hóa nghệ thuật, từ hội phụ huynh học sinh...để tranh thủ kịp thời sự hỗ trợ của các nguồn lực bên ngoài trong quá trình tổ chức giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho HS.

Tăng cường xây dựng và hoàn thiện các nguồn tài liệu tham khảo, tài liệu tuyên truyền về các truyền thống lịch sử địa phương cho thư viện, phòng truyền thống của nhà trường. Đây là nguồn tài liệu tham khảo quan trọng cho giáo viên, học sinh trong khi thực hiện các nhiệm vụ giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

3.2.5.3. Điều kiện thực hiện

Lãnh đạo nhà trường, giáo viên cần nhận thức được rõ vai trò của trang thiết bị, kinh phí để phục vụ cho việc tổ chức các hoạt động dạy học, giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

Các lực lượng trong và ngoài nhà trường nhận thức được vai trò của giáo dục trong việc bảo tồn và phát huy các truyền thống lịch sử địa phương để từ đó tích cực tham gia hỗ trợ về kinh phí, phương tiện vật chất cho quá trình này.

Nhà trường có cơ chế phối hợp thường xuyên, tạo lập các mối quan hệ với các lực lượng ngoài trường để tranh thủ những điều kiện thuận lợi cho việc tổ chức các hoạt động giáo dục nói chung cũng như các hoạt động về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho HS nói riêng.

3.2.6. Mối quan hệ giữa các biện pháp

Các biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh do nhóm nghiên cứu đề xuất có mối quan hệ mật thiết, biện chứng với nhau. Trong đó, biện pháp nâng cao nhận thức của giáo viên, học sinh về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho HS là cơ sở, tạo động lực để nhà trường triển khai các hoạt động dạy học, giáo dục cho HS.

Các biện pháp trọng tâm là: Tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương vào dạy học các môn học có ưu thế ở trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh; Tổ chức các hoạt động trải nghiệm để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

Hai biện pháp này được coi là trọng tâm vì chúng tạo ra sự chuyển biến về nhận thức, kỹ năng, thái độ cho HS với giá trị truyền thống lịch sử địa phương theo hướng tích cực, thông qua các hoạt động trên sẽ trang bị cho HS những kiến thức về lịch sử địa phương, truyền thống lịch sử của địa phương đồng thời hình thành các thái độ tích cực cũng như các kỹ năng cần thiết ở HS THCS. Các biện pháp này đồng thời cũng bổ sung, hỗ trợ lẫn nhau trong quá trình thực hiện.

Biện pháp Tổ chức cho học sinh NCKH với đề tài về lịch sử địa phương, truyền thống lịch sử địa phương và giáo dục truyền thống lịch sử địa phương có vai trò phát triển các kiến thức, thái độ, kỹ năng của học sinh về truyền thống lịch sử địa phương ở mức độ cao hơn, giúp HS có nhận thức sâu sắc cũng như mở rộng kiến thức về lĩnh vực này qua hoạt động tự nghiên cứu, đồng thời phát triển phong trào nghiên cứu khoa học cũng như phong trào nghiên cứu, tìm hiểu giá trị truyền thống lịch sử địa phương trong nhà trường.

Biện pháp Tăng cường huy động các nguồn lực để tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh có tính chất tạo điều kiện hỗ trợ để thực

hiện có hiệu quả các biện pháp còn lại.

Để thực hiện có hiệu quả quá trình giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho HS các trường THCS cần thực hiện đồng bộ, linh hoạt các biện pháp trên.

3.3. Khảo nghiệm mức độ cần thiết và khả thi quả của các biện pháp đề xuất

3.3.1. Mục đích khảo nghiệm

Nhằm xác định mức độ cần thiết và khả thi của các biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

3.3.2. Nội dung khảo nghiệm

Khảo sát ý kiến đánh giá của cán bộ quản lý, giáo viên trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh về mức độ cần thiết và khả thi của 05 biện pháp đề xuất. Cụ thể:

Nâng cao nhận thức về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho giáo viên, học sinh ở các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

Tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương vào dạy học các môn học có ưu thế ở trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

Tổ chức các hoạt động trải nghiệm về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

Tổ chức cho học sinh NCKH với đề tài về lịch sử địa phương, truyền thống lịch sử địa phương và giáo dục truyền thống lịch sử địa phương Tăng cường huy động các nguồn lực để tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

3.3.3. Các bước tiến hành khảo nghiệm

- Bước 1: Xây dựng phiếu trưng cầu ý kiến dành cho chuyên gia

Xác định tiêu chí đánh giá: Để đánh giá các biện pháp mà đề tài đã đề xuất, chúng tôi xin ý kiến chuyên gia về mức độ cần thiết và mức độ khả thi của các biện pháp giáo dục.

Xây dựng mẫu phiếu trưng cầu ý kiến chuyên gia

- Bước 2: Lựa chọn chuyên gia

Để kết quả khảo nghiệm có tính thuyết phục cao, chúng tôi xin ý kiến những GV, CBQL có kinh nghiệm về công tác GD ở bậc THCS bao gồm: hiệu trưởng, phó hiệu trưởng và giáo viên cốt cán của trường THCS.

Tổng số người xin ý kiến là: 40 người, bao gồm:

+ Hiệu trưởng, phó hiệu trưởng trường THCS: 20 người

+ Giáo viên cốt cán trường THCS: 20 người (GV dạy các môn Lịch sử, Ngữ văn, Giáo dục công dân, Giáo viên chủ nhiệm)

Trong phiếu trưng cầu có 2 tiêu chí đánh giá: Mức độ cần thiết và mức độ khả thi

+ Đánh giá về mức độ cần thiết của 5 biện pháp đề xuất có 3 mức độ: rất cần thiết, cần thiết, không cần thiết.

+ Đánh giá về mức độ khả thi của 5 biện pháp đề xuất có 3 mức độ: Rất khả thi, khả thi, không khả thi.

- Bước 3: Xin ý kiến chuyên gia

- Bước 4: Xử lý kết quả và định lượng kết quả nghiên cứu

* *Thang điểm đánh giá: Mức độ cần thiết và khả thi được cho điểm như sau:*

+ Mức độ 1 (Rất cần thiết, rất khả thi): 3 điểm

+ Mức độ 2 (Cần thiết, khả thi): 2 điểm

+ Mức độ 3 (Không cần thiết, không khả thi): 1 điểm

* *Lập bảng thống kê điểm trung bình các biện pháp đề xuất, xếp thứ bậc, nhận xét và đưa ra kết luận.*

3.3.4. Kết quả khảo nghiệm

Sau khi trưng cầu ý kiến của các chuyên gia, chúng tôi tiến hành thu thập, xử lý số liệu và lập bảng theo 2 tiêu chí đánh giá. Kết quả như sau:

Đánh giá của CBQL, GV về mức độ cần thiết của các biện pháp đề xuất được thể hiện trong kết quả ở bảng 3.1.

Qua bảng 3.1 cho thấy tất cả CBQL và GV đều đánh giá các biện pháp đề xuất để giáo dục TTLSĐP cho học sinh THCS là rất cần thiết và cần thiết.

Trong đó biện pháp: Tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương vào dạy học các môn học có ưu thế ở trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh được CBQL, GV đánh giá mức rất cần thiết với tỷ lệ cao.

Biện pháp “Nâng cao nhận thức về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho giáo viên, học sinh ở các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh, “Tăng cường huy động các nguồn lực để tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh” cũng được đa số ý kiến đánh giá ở mức độ rất cần thiết nhưng tỷ lệ không cao bằng biện pháp 2.

Bảng 3.1: Đánh giá về mức độ cần thiết của các biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong

Stt	Biện pháp	CBQL			GV		
		Rất Cần thiết	Cần thiết	Không Cần thiết	Rất Cần thiết	Cần thiết	Không Cần thiết
1.	Nâng cao nhận thức về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho giáo viên, học sinh ở các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh	17	3	0	16	4	0
2.	Tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương vào dạy học các môn học có ưu thế ở trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh	18	2	0	17	3	0
3.	Tổ chức các hoạt động trải nghiệm để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh	14	6	0	15	5	0
4.	Tổ chức cho học sinh nghiên cứu khoa học với đề tài về lịch sử địa phương, truyền thống lịch sử địa phương và giáo dục truyền thống lịch sử địa phương	8	12	0	9	11	0
5.	Tăng cường huy động các nguồn lực để tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS	16	4	0	15	5	0

Biện pháp Tổ chức các hoạt động trải nghiệm đề giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh“ có 14 CBQL, 15 GV đánh giá ở mức độ Rất cần thiết, còn lại đánh giá ở mức độ Cần thiết tức là vẫn có băn khoăn và đánh giá chưa thực sự cao về mức độ phù hợp. Tìm hiểu điều này, chúng tôi được biết: CBQL, GV còn băn khoăn bởi trên thực tế các hoạt động trải nghiệm được tổ chức một kỳ 1 đến 2 lần, có nhiều nội dung giáo dục được thực hiện bằng tổ chức hoạt động trải nghiệm, về lý thuyết tác giả đề xuất rất cần thiết nhưng tổ chức thực hiện cần nhiều yếu tố khác.

Biện pháp “Tổ chức cho học sinh nghiên cứu khoa học với đề tài về lịch sử địa phương, truyền thống lịch sử địa phương và giáo dục truyền thống lịch sử địa phương được phần đông CBQL, GV đánh giá ở mức độ cần thiết, nhưng có ý kiến cho rằng biện pháp này chỉ thực hiện với đối tượng hẹp bởi tính chất hoạt động này khó và mới được triển khai ở THCS.

Đánh giá của CBQL, GV về mức độ khả thi của các biện pháp đề xuất được thể hiện trong kết quả ở bảng 3.2.

Các biện pháp đều nhận được ý kiến đánh giá ở mức độ khả thi và rất khả thi. Tuy nhiên chúng tôi nhận thấy còn một bộ phận GV vẫn băn khoăn về mức độ khả thi của biện pháp 3,4. Qua phỏng vấn đa số CBQL, GV cho rằng các biện pháp đó có thể thực hiện nhưng sẽ gặp những khó khăn nhất định, như biện pháp “Tổ chức các hoạt động trải nghiệm đề giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh”, nhiều GV còn chưa làm quen với thiết kế, tổ chức hoạt động này nên sẽ gặp nhiều khó khăn. Một điểm nữa là trên thực tế, tổ chức các hoạt động trải nghiệm thường không thường xuyên, nội dung tổ chức các hoạt động này nếu 1 năm/ 1 hoạt động thì có tính khả thi, còn nếu không rất khó tổ chức bởi còn dành thời gian, kinh phí và sức người vào nhiều hoạt động khác có vai trò quan trọng không kém.

Bảng 3.2: Đánh giá về mức độ khả thi của các biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong

Stt	Biện pháp	CBQL			GV		
		Rất khả thi	Khả thi	Không khả thi	Rất khả thi	Khả thi	Không khả thi
1	Nâng cao nhận thức về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho giáo viên, học sinh ở các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh	18	2	0	18	2	0
2	Tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương vào dạy học các môn học có ưu thế ở trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh	16	4	0	15	5	0
3	Tổ chức các hoạt động trải nghiệm để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh	9	11	0	8	12	0
4	Tổ chức cho học sinh nghiên cứu khoa học với đề tài về lịch sử địa phương, truyền thống lịch sử địa phương và giáo dục truyền thống lịch sử địa phương	5	15	0	7	13	0
5	Tăng cường huy động các nguồn lực để tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS	14	6	0	13	7	0

Một biện pháp cũng có số người chọn mức khả thi nhiều là “Tăng cường huy động các nguồn lực để tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh”. Tìm hiểu nguyên nhân của những đánh giá kể trên chúng tôi được biết việc huy động các nguồn lực của địa phương và đặc biệt là gia đình học sinh vừa rất dễ, lại vừa rất khó, bởi vì cha mẹ học sinh thường có tâm lý đầu tư cho con đi học, những nội dung xã hội hóa liên quan đến trang bị điều kiện cơ sở vật chất cho con học thì cha mẹ học sinh rất ủng hộ, còn với các hoạt động giáo dục không thấy được tính thiết thực ngay trước mắt thì nhiều bậc cha mẹ không ủng hộ.

Tổ chức cho học sinh THCS huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh nghiên cứu khoa học với đề tài về lịch sử địa phương, truyền thống lịch sử địa phương và giáo dục truyền thống lịch sử địa phương được đánh giá ở mức khả thi. Tìm hiểu suy nghĩ của CBQL, GV chúng tôi được biết: Hoạt động nghiên cứu khoa học ở trường trung học cơ sở bó hẹp hơn về phạm vi, chỉ dành cho học sinh lớp 8,9 và không phải GV và HS nào cũng có năng lực nghiên cứu khoa học. Để khắc phục những hạn chế trên các trường cần có biện pháp bồi dưỡng, phát triển năng lực cho GV, huy động nguồn kinh phí từ nhiều lực lượng khác nhau để hỗ trợ quá trình giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS.

KẾT LUẬN CHƯƠNG 3

Dựa trên cơ sở khung lý thuyết về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh trường THCS và kết quả khảo sát thực trạng về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh, tác giả luận văn đề xuất 5 biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS huyện Yên Phong, Bắc Ninh. Cụ thể như sau:

- Nâng cao nhận thức về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho giáo viên, học sinh ở các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

- Tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương vào dạy học các môn học có ưu thế ở trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

- Tổ chức các hoạt động trải nghiệm để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

- Tổ chức cho học sinh nghiên cứu khoa học với đề tài về lịch sử địa phương, truyền thống lịch sử địa phương và giáo dục truyền thống lịch sử địa phương

- Tăng cường huy động các nguồn lực để tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS

Giữa các biện pháp có mối quan hệ mật thiết với nhau, hỗ trợ truyền tải nội dung giáo dục để đạt được mục tiêu giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS. Các biện pháp được xây dựng trên cơ sở khoa học và tuân thủ theo các nguyên tắc xây dựng biện pháp, được khảo nghiệm về mức độ cần thiết và khả thi do đó có thể vận dụng trong giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS huyện Yên Phong.

KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

1. Kết luận

Tổng quan những nghiên cứu trong và ngoài nước cho thấy giáo dục truyền thống lịch sử địa phương chưa được quan tâm nghiên cứu nhiều dưới tiếp cận giáo dục học. Phần lớn các nghiên cứu tiếp cận giáo dục truyền thống lịch sử thông qua dạy học môn lịch sử, đây là một quan niệm chưa thật đầy đủ bởi giáo dục truyền thống lịch sử địa phương là một khái niệm rộng, đa chiều được tiến hành thông qua nhiều con đường với các hình thức hoạt động phong phú, đa dạng

Theo tiếp cận của tác giả, giáo dục truyền thống lịch sử địa phương là một quá trình có mục đích, có kế hoạch, trong đó, dưới vai trò chủ đạo của nhà giáo dục, đối tượng giáo dục tích cực, chủ động tiếp nhận những tác động để có nhận thức, hiểu biết đúng đắn về truyền thống lịch sử địa phương, từ đó có thái độ, hành vi tích cực trong việc bảo vệ, phát huy các giá trị truyền thống lịch sử của địa phương, đất nước.

Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương trong trường THCS có ý nghĩa đặc biệt quan trọng góp phần thực hiện mục tiêu giáo dục toàn diện. Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương được thực hiện thông qua nhiều con đường, sử dụng nhiều phương pháp giáo dục và chịu ảnh hưởng của nhiều yếu tố khách quan và chủ quan.

Kết quả khảo sát thực trạng cho thấy, hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương ở các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh đã có những thành tựu nhất định. Đánh giá chung, giáo dục truyền thống lịch sử địa phương chưa được quan tâm toàn diện, những kết quả đạt được chủ yếu gắn với nội dung dạy học lịch sử địa phương, ngoài ra chưa được quan tâm tổ chức các hoạt động giáo dục. Nguyên nhân của thực trạng trên là do nhiều yếu tố tác động như: nội dung chương trình giáo dục phổ thông, năng lực dạy học tích hợp của giáo viên, thiếu và yếu các nguồn lực, ...

Từ cơ sở lý luận và thực tiễn, nghiên cứu của tác giả đã đề xuất được 5

biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương bao gồm:

Nâng cao nhận thức về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho giáo viên, học sinh ở các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

Tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương vào dạy học các môn học có ưu thế ở trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh

Tổ chức các hoạt động trải nghiệm để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh.

Tổ chức cho học sinh nghiên cứu khoa học với đề tài về lịch sử địa phương, truyền thống lịch sử địa phương và giáo dục truyền thống lịch sử địa phương

Tăng cường huy động các nguồn lực để tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS

Các biện pháp là một chỉnh thể thống nhất, có mối quan hệ thống nhất biện chứng với nhau. Kết quả khảo nghiệm bước đầu khẳng định mức độ cần thiết và khả thi cao.

2. Khuyến nghị

Để có thể áp dụng các biện pháp giáo dục đạt hiệu quả và nâng cao chất lượng GD truyền thống lịch sử địa phương, tôi xin đưa một số khuyến nghị sau:

2.1. Đối với Phòng Giáo dục và Đào tạo huyện Yên Phong

Chủ động thực hiện chức năng quản lý nhà nước về giáo dục và đào tạo, thể hiện bằng các công việc sau:

- Tham mưu với Ủy ban nhân dân huyện có các chính sách hỗ trợ, tăng cường về cơ sở vật chất, các tư liệu, tài liệu về lịch sử địa phương cho các trường Trung học cơ sở.

- Ban hành các văn bản hướng dẫn tổ chức hoạt động GD truyền thống lịch sử địa phương kịp thời, cụ thể, rõ ràng.

- Tổ chức hoạt động bồi dưỡng phù hợp với năng lực, nhu cầu của giáo viên.
- Tăng cường hơn nữa công tác kiểm tra đối với các trường THCS nhằm đảm bảo thực hiện nghiêm túc hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

Cần thường xuyên mở các lớp tập huấn, bồi dưỡng, nâng cao năng lực, kỹ năng và phương pháp giảng dạy lịch sử địa phương cho giáo viên; tổ chức các chuyên đề, hội thảo, hội giảng về dạy học lịch sử địa phương.

Phát động phong trào thi đua, khen thưởng đối với cá nhân và tập thể có thành tích trong tổ chức hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.

2.2. Đối với Hiệu Trưởng các trường THCS

Hiệu trưởng cần thực hiện tốt vai trò là chủ thể quản lý nhà trường. Được thể hiện ở các nội dung công việc sau:

Tạo điều kiện thuận lợi cho GV được tham gia bồi dưỡng tìm hiểu về truyền thống lịch sử địa phương.

Thực hiện tốt công tác lập kế hoạch, tổ chức, triển khai kiểm tra đánh giá hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương phù hợp với thực tiễn của nhà trường.

Tăng cường ý thức trách nhiệm của bản thân trong việc quản lý hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương trong nhà trường

Làm tốt công tác tham mưu với Phòng giáo dục trong việc xây dựng kế hoạch bồi dưỡng GV.

2.3. Đối với GV các trường THCS

Là người trực tiếp tiến hành các hoạt động dạy học, giáo dục, trải nghiệm để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh. Giáo viên cần thực hiện các công việc sau:

Tự học, tự bồi dưỡng để nhận thức đúng về tầm quan trọng của hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh.

Tự tìm hiểu, sưu tầm tư liệu về truyền thống lịch sử địa phương.

Tiến hành các biện pháp nâng cao năng lực tham gia hoạt động giáo dục

và tổ chức hoạt động giáo dục cho học sinh để tạo hứng thú cho học sinh trong việc tham gia các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương

Phải thực sự tâm huyết với nghề, luôn linh hoạt, sáng tạo, lấy HS làm trung tâm trong tổ chức hoạt động giáo dục.

Có ý thức, trách nhiệm trong công việc; có thái độ chuyên nghiệp của người lao động đối với trường nơi mình công tác.

Giúp học sinh nhận thức được vai trò, ý nghĩa và tầm quan trọng của giáo dục truyền thống lịch sử địa phương. Từ đó giúp các em có được hứng thú và nhu cầu học tập môn học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Trần Văn Anh (2011), Một số biện pháp dạy học Lịch sử địa phương ở nước Anh, *Tạp chí Giáo dục*, số 269.
2. Ban khoa giáo Trung ương (2002), *Giáo dục và Đào tạo trong thời kỳ đổi mới*, NXB Chính trị Quốc gia Hà Nội.
3. Ban chấp hành TƯ khoá IX (2002), *Văn kiện hội nghị lần thứ sáu*, NXB Chính trị Quốc gia Hà Nội.
4. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2008), *Đổi mới phương pháp dạy học, kiểm tra đánh giá kết quả học tập Lịch sử và giảng dạy lịch sử địa phương ở trường phổ thông*.
5. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2008), *Hướng dân thực hiện nội dung GD địa phương ở cấp THCS và cấp THPT từ năm học 2008-2009, công văn số 5977/BGDĐT-GDTrH ngày 07 tháng 7 năm 2008 của Bộ Giáo dục và Đào tạo*.
6. Bộ Giáo dục và đào tạo (2006), *Chương trình giáo dục phổ thông môn Lịch sử*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
7. Bộ Giáo dục và đào tạo (2007), *Những vấn đề chung về đổi mới giáo dục Trung học phổ thông môn Lịch sử*, NXB Giáo dục, Hà Nội.
8. Nguyễn Quốc Chí - Nguyễn Thị Mỹ Lộc (2010) *Đại cương khoa học quản lý*, NXB KHXH.
9. Nguyễn Quốc Chí - Nguyễn Thị Mỹ Lộc (2003) *Cơ sở khoa học quản lý*, Tài liệu giảng dạy cao học QLGD, Khoa sư phạm -ĐH Quốc gia Hà Nội.
10. Phạm Khắc Chương (2006) *Lý luận quản lý giáo dục đại cương*, giáo trình ĐHSP Hà Nội.
11. *Chương trình phổ thông môn lịch sử* (2002), NXB Giáo dục, Hà Nội.
12. Nguyễn Thị Côi, (chủ biên) (2012), *Tài liệu hướng dân địa phương biên soạn tài liệu nội dung địa phương môn Lịch sử*, NXB Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.

13. Nguyễn Minh Đạo (2008), *Cơ sở khoa học quản lý*, NXB Chính trị Quốc gia.
14. Trần Văn Giàu, (1980), *Giá trị tinh thần truyền thống của dân tộc Việt Nam*, NXB KH&XH, Hà Nội.
15. Nguyễn Văn Hộ, Hà Thị Đức (2001), *Giáo dục học đại cương*, NXB Giáo dục, Hà Nội
16. Đặng Vũ Hoạt (chủ biên), Hà Thị Đức (2003), *Lý luận luận dạy học*, Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội. Phan Ngọc Liên, Trần Văn Trị (1980), *Phương pháp dạy học lịch sử tập 2*, NXB Giáo dục.
17. Phan Ngọc Liên (2003), *Lịch sử và giáo dục lịch sử*, NXB Chính trị Quốc gia.
18. Phan Ngọc Liên, Trần Văn Trị, Nguyễn Phan Quang (1968), *Công tác ngoại khóa lịch sử phổ thông ở Trường cấp II, cấp III*, Nxb Giáo dục.
19. Phan Ngọc Liên, Trịnh Đình Tùng, Nguyễn Thị Côi, Trần Vĩnh Tường (đồng chủ biên), (2002), *Một số chuyên đề phương pháp dạy học lịch sử*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
20. Phan Ngọc Liên (2000), *Phương pháp luận sử học*, NXB ĐHQG HN.
21. *Luật Giáo dục*, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2005.
22. Nguyễn Cảnh Minh (2007), *Giáo trình lịch sử địa phương*, NXB Sư phạm Hà Nội.
23. Nguyễn Cảnh Minh, Đỗ Hồng Thái (1998), *Lịch sử địa phương*, NXB Giáo dục, Hà Nội.
24. Lương Ninh, Nguyễn Thị Côi (1988), "Kinh nghiệm của Đại ri về việc dạy môn Sử", *Tạp chí Nghiên cứu giáo dục*, (số 8).
25. Nguyễn Ngọc Quang (1999) *Những khái niệm cơ bản về lý luận quản lý giáo dục*, Trường cán bộ quản lý giáo dục - đào tạo TW.
26. Đỗ Hồng Thái (2010), *Nghiên cứu và dạy - học lịch sử địa phương ở Việt Bắc*, Đại học Thái Nguyên.

27. Đặng Thị Kim Thành (2016), Quản lý hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương ở các trường tiểu học thành phố Hải Dương, Luận văn thạc sĩ Quản lý giáo dục, Thái Nguyên.
28. Đào Tố Uyên và Nguyễn Công Khanh (1993), “Góp thêm ý kiến về việc nghiên cứu, biên soạn và giảng dạy lịch sử địa phương”, Tạp chí Nghiên cứu Lịch sử, số 3.
29. Đại học Vinh (2013), Kỷ yếu hội thảo Nghiên cứu, biên soạn và giảng dạy lịch sử, văn hóa địa phương.
30. Phạm Việt Vượng (2000), Giáo dục học, NXB ĐHQGHN.

Tài liệu Website

31. http://www.media.co.uk/videos/Rusia_teaching_world_war_it
32. <http://www.vanchuongviet.org/index.php?comp=tacpham&action=detail&id=18643>
33. http://Rusia.rin.ru/guide_e/5/3.html
34. http://en.wikipedie.org/wiki/Bristish_Association_for_local_history
35. <http://www.heritageexplore.org.uk>
36. http://www.forumhistoriae.sk/euroclio/about_project.html

PHẦN PHỤ LỤC

Phụ lục 1

PHIẾU ĐIỀU TRA

(Dành cho Cán bộ quản lý và Giáo viên)

Kính gửi các Thầy (cô) giáo, với mong muốn tìm hiểu về thực trạng giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS, tác giả rất mong nhận được sự hỗ trợ của thầy cô bằng cách điền thông tin và trả lời các câu hỏi dưới đây.

Xin chân thành cảm ơn!

I. Thông tin chung

1. Giáo viên giảng dạy môn:
2. Thâm niên công tác:
3. Trường:

II. Câu hỏi khảo sát

Câu 1: Thầy, cô đánh giá mức độ ý nghĩa của giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS

Stt	Ý nghĩa	Mức độ			
		Rất quan trọng	Quan trọng	Bình thường	Không quan trọng
1	Giáo dục cho học sinh lòng yêu quê hương, yêu gia đình, làng xóm, tự hào về quê hương;				
2	Giáo dục ý thức xây dựng quê hương, ý thức tôn trọng và bảo vệ các di tích lịch sử ở địa phương;				
3	Làm cho vốn tri thức của học sinh về lịch sử dân tộc và lịch sử thế giới trở nên hoàn chỉnh, đa dạng, sinh động, phong phú;				
4	Làm cho học sinh không chỉ hiểu biết về TTLSDP mà còn hiểu biết đầy đủ, sâu sắc hơn tiến trình lịch sử dân tộc và thế giới.				
5	Là biện pháp thiết thực để bảo vệ di sản văn hóa;				
6	Góp phần xây dựng thế giới quan và tư duy biện chứng cho học sinh;				
7	Rèn luyện cho các em thói quen học kết hợp với hành cũng như các kỹ năng về hoạt động thực tiễn				
8	Định hướng cho các em thái độ ứng xử phù hợp, có văn hóa.				

Câu 2: Theo thầy, cô giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS là gì?

STT	Nội dung	Ý kiến
1	Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương là hoạt động truyền thụ những tri thức lịch sử của địa phương đến học sinh	
2	Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương là quá trình tổ chức có mục đích, có kế hoạch của giáo viên nhằm truyền thụ những tri thức về truyền thống lịch sử địa phương thông qua các phương pháp, hình thức giáo dục khác nhau nhằm nâng cao hiểu biết về bản sắc văn hóa, ý thức tự hào dân tộc, lòng yêu nước của học sinh.	
3	Giáo dục truyền thống lịch sử địa phương là quá trình sư phạm được tổ chức có mục đích, có kế hoạch trong đó, dưới vai trò chủ đạo của nhà giáo dục, đối tượng giáo dục (học sinh) tự giác, tích cực, chủ động tham gia vào các hoạt động giáo dục nhằm lĩnh hội những tri thức về lịch sử địa phương, về văn hoá địa phương nhằm củng cố tình yêu quê hương, yêu nước, tự hào dân tộc; hình thành và rèn luyện hành vi, thói quen phù hợp với yêu cầu xã hội.	

Câu 3: Thầy, cô đánh giá hiệu quả thực hiện mục tiêu giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS

Stt	Mục tiêu giáo dục	Hiệu quả			
		Tốt	Khá	Bình thường	Không tốt
1	Nhằm thực hiện nguyên lý giáo dục gắn nhà trường với thực tiễn cuộc sống, học đi đôi với hành. Rèn luyện cho học sinh kỹ năng chăm sóc, bảo vệ những di tích lịch sử của địa phương. Chuyển biến trong hành động của các em để gìn giữ và phát huy bản sắc văn hóa địa phương, dân tộc.				
2	Góp phần vào việc giáo dục tư tưởng, chính trị, lao động, đạo đức, thẩm mỹ cho học sinh và cho giáo viên, cũng như góp phần gìn giữ và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc.				
3	Khơi dậy trong thế hệ trẻ lòng tự hào dân tộc và ý thức trách nhiệm xây dựng quê hương, đất nước ngày một giàu đẹp, văn minh.				
4	Trang bị cho học sinh có hiểu biết về các sự kiện lịch sử, biểu tượng lịch sử, quá trình hình thành, xây dựng và phát triển của vùng đất quê hương nơi các em đang học tập và sinh sống;				
5	Hình thành tình yêu quê hương, niềm tự hào về truyền thống lịch sử địa phương, có ý thức gìn giữ và phát huy truyền thống địa phương.				

Câu 4. Thầy, cô đánh giá mức độ thực hiện và hiệu quả thực hiện nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS

TT	Nội dung giáo dục truyền thống lịch sử	Mức độ thực hiện			
		Tốt	Khá	Bình thường	Không tốt
1	Truyền thống dựng nước và giữ nước của dân tộc				
2	Truyền thống văn hóa dân tộc				
3	Truyền thống hiếu học				

Câu 5. Thầy, cô đánh giá mức độ đảm bảo các yêu cầu xây dựng nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh THCS

STT	Nội dung giáo dục truyền thống lịch sử	Mức độ thực hiện			
		Tốt	Khá	Bình thường	Không tốt
1	Nội dung giáo dục tính gần gũi, dễ nhớ mang tính cụ thể, phù hợp với trình độ nhận thức của học sinh.				
2	Nội dung giáo dục phù hợp với mục tiêu chương trình giáo dục trung học.				
3	Nội dung đa dạng, phong phú không nhàm chán.				
4	Nội dung giáo dục phải phản ánh được bản sắc văn hóa truyền thống của địa phương nơi học sinh đang tham gia học tập.				
5	Nội dung giáo dục được lựa chọn cần đặc sắc, cô đọng, súc tích, không dàn trải.				
6	Nội dung đưa ra giảng dạy đảm bảo tính chính xác về thông tin, không sai lệch.				

	thực tiễn								
--	-----------	--	--	--	--	--	--	--	--

Câu 7: Thầy, cô đánh giá mức độ ảnh hưởng của các yếu tố dưới đây đến hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương ở trường THCS.

STT	Các yếu tố ảnh hưởng	Mức độ ảnh hưởng			
		Rất ảnh hưởng	Ảnh hưởng	Bình thường	Không ảnh hưởng
1	Nhận thức của CBQL và GV về hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.				
2	Trình độ, năng lực của đội ngũ CBQL và GV.				
3	Nhận thức thái độ hứng thú của HS trung học đối với hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.				
4	Quan điểm chỉ đạo của các cấp quản lý về hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.				
5	Nội dung, chương trình giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.				
6	Cơ sở vật chất, tài liệu phục vụ hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương.				
7	Sự phối hợp giữa gia đình và nhà trường				

Câu 8: Thầy, cô đánh giá kết quả hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương là:

- Tốt : Bình thường
 Khá: Không tốt

Xin chân thành cảm ơn sự hợp tác của quý thầy (cô)!

PHỤ LỤC 2
PHIẾU ĐIỀU TRA
(Dành cho học sinh THCS)

Các em học sinh thân mến, với mong muốn tìm hiểu về thực trạng giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS, tác giả rất mong nhận được sự hỗ trợ của các em bằng cách điền thông tin và trả lời các câu hỏi dưới đây.

Xin chân thành cảm ơn!

=====***=====

Câu hỏi 1. Em hãy kể tên các đơn vị hành chính của tỉnh Bắc Ninh hiện nay?

.....
.....
.....C

Câu hỏi 2. Em hãy cho biết tỉnh Bắc Ninh giáp với các tỉnh nào sau đây?

☐ Bắc Cạn	☐ Hải Dương
☐ Bắc Giang	☐ Hải Phòng
☐ Thái Nguyên	☐ Thái Bình
☐ Hà Nội	☐ Hưng Yên

Câu hỏi 3. Em hãy cho biết nghề truyền thống sau ở đâu?

STT	Làng nghề	Địa danh
1	Làm Gốm	
2	Đúc đồng	
3	Rèn sắt	
4	Nuôi tằm, ươm tơ, dệt vải	
5	Nung gạch, ngói và vôi	
6	Chạm khắc gỗ mỹ nghệ	
7	Sơn mài	
8	Giấy dó	
9	Tranh	

Câu hỏi 4. Hãy kể tên các lễ hội ở Bắc Ninh mà em biết?

.....

.....

.....

Câu hỏi 5. Em có hiểu biết lịch sử, văn hóa của tỉnh Bắc Ninh bằng hình thức nào?

STT	Hình thức	Mức độ thực hiện			
		Rất thường xuyên	Thường xuyên	Thỉnh thoảng	Không bao giờ
1	Qua các bài học trên lớp				
2	Nhà trường tổ chức cho đi tham quan, trải nghiệm				
3	Qua các hoạt động ngoài giờ lên lớp ở nhà trường				
4	Qua tự tìm hiểu, tự trải nghiệm				

Câu hỏi 6: Em hãy tự đánh giá mức độ nhận thức về các nội dung sau:

STT	Nội dung	Mức độ thực hiện			
		Biết nhiều	Có biết	Nghe nói	Không biết
1.	Truyền thống dựng nước và giữ nước của dân tộc				
	Lịch sử hình thành tỉnh Bắc Ninh				
	Phong trào yêu nước chống thực dân Pháp ở Bắc Ninh trước khi ĐCS Việt Nam ra đời.				
	Phong trào đấu tranh cách mạng của nhân dân Bắc Ninh dưới sự lãnh đạo của ĐCS VN				
	Bắc Ninh khôi phục và phát triển KT-XH				
2.	Truyền thống văn hóa dân tộc				
	Làng nghề truyền thống ở Bắc Ninh				
	Lễ hội ở Bắc Ninh				
	Quan họ Bắc Ninh				
3.	Truyền thống hiếu học				

Câu hỏi 7: Ý kiến đề xuất của em để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương trong nhà trường được tốt hơn?

.....

.....

.....

.....

.....

Vui lòng điền một số thông tin cá nhân:

Lớp:

Trường:

Xin chân thành cảm ơn!

PHỤ LỤC 3
PHIẾU THAM KHẢO Ý KIẾN
(Dành cho CBQL và GV)

Câu hỏi 1: *Xin thầy (cô) cho ý kiến của mình về mức độ cần thiết của các biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong*

Stt	Biện pháp	CBQL			GV		
		Rất Cần thiết	Cần thiết	Không Cần thiết	Rất Cần thiết	Cần thiết	Không Cần thiết
1.	Nâng cao nhận thức về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho giáo viên, học sinh ở các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh						
2.	Tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương vào dạy học các môn học có ưu thế ở trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh						
3.	Tổ chức các hoạt động trải nghiệm để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh						
4.	Tổ chức học sinh các trường THCS huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh nghiên cứu khoa học với đề tài về lịch sử địa phương, truyền thống lịch sử địa phương và giáo dục truyền thống lịch sử địa phương						
5.	Tăng cường huy động các nguồn lực để tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh						

Câu hỏi 2: Xin thầy (cô) cho ý kiến của mình về tính khả thi của các biện pháp giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong

Stt	Biện pháp	CBQL			GV		
		Rất khả thi	Khả thi	Không khả thi	Rất khả thi	Khả thi	Không khả thi
1	Nâng cao nhận thức về giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho giáo viên, học sinh ở các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh						
2	Tích hợp nội dung giáo dục truyền thống lịch sử địa phương vào dạy học các môn học có ưu thế ở trường Trung học cơ sở trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh						
3	Tổ chức các hoạt động trải nghiệm để giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh						
4	Tổ chức học sinh các trường THCS huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh nghiên cứu khoa học với đề tài về lịch sử địa phương, truyền thống lịch sử địa phương và giáo dục truyền thống lịch sử địa phương						
5	Tăng cường huy động các nguồn lực để tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử địa phương cho học sinh các trường THCS trên địa bàn huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh						